

HISTÒRIA POSTAL DE CATALUNYA

DELS ORÍGENS AL SEGELL

(Segles XIV - mitjans segle XIX)

Aquesta col·lecció estudia l'evolució de les comunicacions postals a **Catalunya** des de les primeres formes organitzades de transport de correspondència fins a la introducció del segell postal l'any **1850** i el posterior període de transició, durant el qual continuaren utilitzant-se marques de prefilatèlia.

L'estudi es basa en correspondència circulada, marques postals, anotacions manuscrites i documentació postal que permeten analitzar l'organització del servei de correus, els sistemes de transport i els mètodes de control i franqueig.

L'estudi se centra en **Catalunya** i en les seves relacions postals amb altres regions de la península i amb l'estranger.

El període abasta des de les primeres xarxes documentades de missatgeria als **segles XIV-XV** fins als primers anys posteriors a la introducció del segell postal.

I. Antecedents i orígens del correu a Catalunya

Recaders i traguers - Exèrcits i campanyes militars

II. Marques postals d'origen català

III. Marques de franqueig

Abono - Correu Certificat - *Aviso de Libranças* - Vereda - Impresos - Intervenció

IV. Correu marítim

Transatlàntic i cabotatge

V. Correu internacional

Sortida a l'estranger - Arribada de l'estranger - Eclesiàstic

VI. Correu desinfectat

VII. Ports i rutes postals

Bibliografia:

Manuel Tizón — *Prefilatelia Española*

Carlos Celles Anibarro — *Tarifas Postales Españolas*

Javier Campins Codina — *El Correo en Cataluña*

Josep Maria Espuña Civit — *La implantació del servei de correus a Catalunya*

Esteve Domènech — *Notas sobre la anexión postal de Cataluña a Francia (1812-1814)*

Alonso García — *Marcas manuscritas postales españolas, siglos XV-XVIII*

Prefilatèlia CATALUNYA

Orígens del Correu

Constitucions generals de Catalunya concedides a Barcelona, (26 desembre 1283) pel rei Pere II.

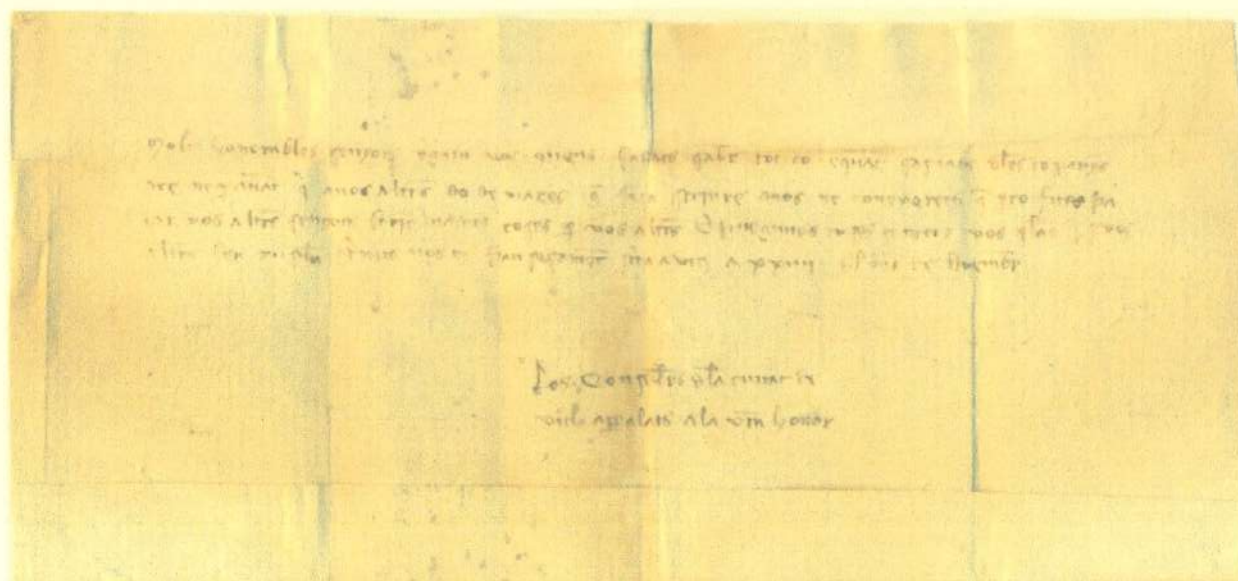
Punts relacionats amb els correus:

- 4.- En els llocs que no s'acostumava a enviar o a admetre els saigs o bastoners per fer citacions, els veguers i altres oficials reials haurien de procurar que es nomenessin **correus** o **trotarii** els quals haurien de ser creguts pel fet d'ensenyar la citació i no per cap altre raó.
- 5.- Aquests, haurien de portar bossa amb el signe del veure o del cap de la vegueria o sotsvegueria.
- 6.- No podrien ordenar, empenyorar o forçar a ningú. En els llocs on s'acostumava a enviar el saig o bastoner, s'hi continuaria enviant, com en temps dels seus predecessors.

Carta enviada de Vic a Girona, 1350 (circa). Carta dirigida "*Als molt honorables... jurats de la ciutat de Girona*"

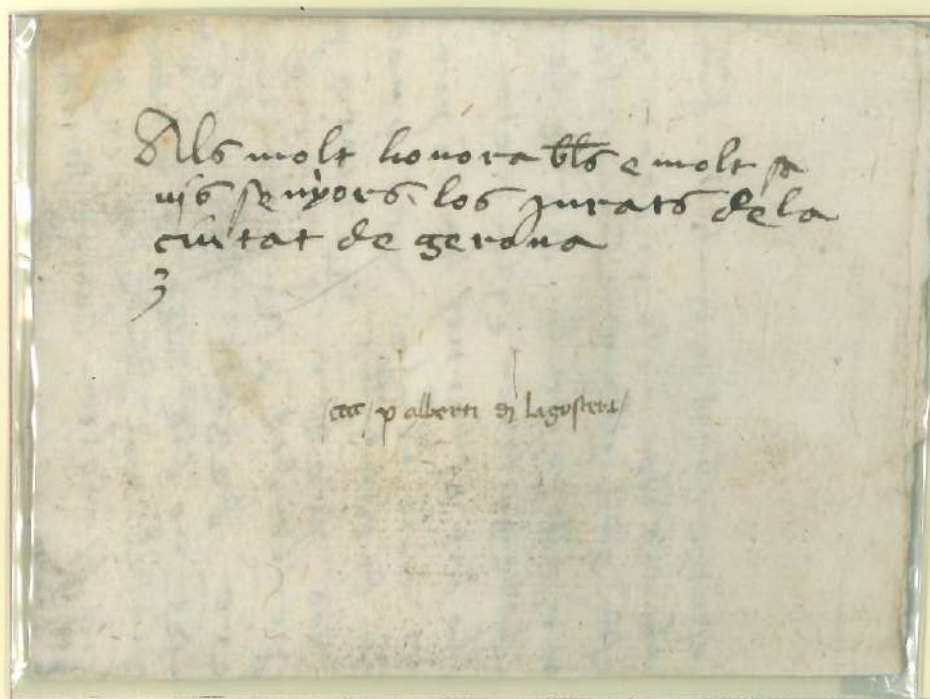
Tramesa pels jurats de de Vic. Text en català. Una de les primeres cartes d'origen Vic.

Prefilatèlia a CATALUNYA

Orígens del Correu.

A finals del segle XIII es crea la “*Confraria de Correus de Barcelona*” a la *Capella de Marcús*. Es van aprovar les ordenances l'any **1417** per Alfons V el Magnànim, escrites en català i llatí. Els missatgers encarregats de portar el correu eren coneguts amb el nom de: “*Correus*” o “*Troters*”, aquests anaven a peu. A principis del segle XVI el càrrec de “*Hoste de Correus*” era únic i depenia de la Corona.

Carta datada a **Campllong** (Gironès) el **24 d'octubre de 1441**, destinació:
“*los jurats der la ciutat de Girona*”.

Manuscrit: “*portat per Albert de Llagostera*”.

Document en paper i escrit en català.

Dos petits talls al davant, per on passava un petit cordó per lligar la carta.

Revers . petit segell d'escut d'armes que tanca la carta.

Prefilatèlia a CATALUNYA

Orígens del Correu

Carta datada a Vic el 9 de octubre de 1443, dirigida a Barcelona. Escrita per Miquel Bramon, prevere, batxiller per "*Decretales Hedomandario*" de la catedral de Sorrento. Tracta sobre provisió de benefici eclesiàstic.

La carta porta un segell lacrat de cera vermella, amb l'escut del Bisbat de Vic i data manuscrita "1443". El tancament de la carta porta les inicials manuscrites: "**RL**" (Reial Lletre), portada segurament per un conducte privat.

Prefilatèlia a CATALUNYA

Orígens del Correu

Carta escrita a **Barcelona** el 17 de juny de 1453, firmada per **Maria de Castella**, lloctinent de **Alfons V de Aragó**, dirigida als **Consellers de la ciutat de Vic**, sobre la reclamació feta per el beneficiat de la capella de Santa Maria de la Rodona d'aquesta ciutat, fa referencia de la venta en pública subhasta de la casa de Tomàs Prats, ciutadà de la vila de l'Alguer en el Regne de Sardenya, i fill de Vic, que deixa en testament que el benefici de la venta fos per la celebració d'aniversaris en aquesta capella.

La carta porta el segell reial lacrat i les inicials de tancament: **"RL"** (Reial Lletre), va ser portada segurament per un conducte privat.

Prefilatèlia a CATALUNYA

Orígens del Correu

L'any 1610 es crea el servei de estafeta entre Madrid i Barcelona per Antonio Vaz Brandon. Aquest servei consistia que els postillons o correus eren entregats d'un al altre a les parades de postes, les valises o paquets que contenien la correspondència, això millorava la rapidesa en el servei. Aquest correu entre Madrid i Barcelona era un servei setmanal, sortia de l'estafeta de Madrid el dissabte a la nit arribava a Saragossa en quatre dies i tres més fins a Barcelona, total set dies de viatge, igualment en sentit invers sortia el dissabte.

Carta datada a Lleida el 12 de febrer de 1625, dirigida : "Al Senyor Sementer Prevere y beneficiat en St. Miquel" de Barcelona. Manuscrit: "port 6.di." import pagat al correu: 6 diners.

Carta datada a Pont de Suert (Lleida) el 12 d'octubre de 1627 a Tàrraga. "Reial Lletra" en llatí amb segell placat al revers del abat del desaparegut Monestir de Santa Maria de Lavaix (actualment sota el pantà).

Prefilatèlia a CATALUNYA

Orígens del Correu

Durant el període del segle XVII, degut a les continuades guerres amb França, es va produir molt malestar als pobles i ciutats del Principat, degut a la obligació d'allotjar les tropes i préstecs de guerra que exigia als particulars; d'aquestes obligacions estaven exempts els "mestres" ó "hostes de postes", per la

Reial cédula de l'any 1642 firmada per Felip IV.:

"las excenciones de alojamiento de gente de guerra de asiento, o de tránsito. Que no se les puedan tomar los carros y cabalgaduras que tuvieran en el Servicio de sus carreras para bagajes ni para otros efectos, por precisos que fuese..."

Carta datada a Barcelona el 27 de març de 1677, dirigida: "A Antonio Carminari" de Madrid. Manuscrit els ports: "M.º.R", import pagat al correu, mig ral.

Relació dels "Correus de la Ciutat" de Barcelona, segle XVII

Miquel Colomer manyà	fins	1603
Anthoni Cerdà peller	"	1615
Benet Merced paraire	"	1638
Gabriel Quesquer sastre	"	1647
Anthoni Carol sastre	"	1662
Antich Romeu paraire	"	1676
Bartomeu Monllor blanquer	"	1695
Pere Pau Mascaró esparter	"	1712

Prefilatèlia a CATALUNYA

Orígens del Correu

Els precursors del correu a Catalunya. Abans de l'establiment postal centralitzat (1716), el correu a Catalunya es basava en estructures municipals i missatgers particulars. Les cartes circulaven sense marques postals, amb taxes manuscrites i franqueig habitualment a càrrec del destinatari.

Carta manuscrita sencera, anterior a la instauració de marques postals a Catalunya, adreçada als *Consols de la ciutat de la Seu d'Urgell*. Expedida des de **Barcelona el 8 d'abril de 1630**, durant el període de correu precursor, basada exclusivament en anotacions manuscrites.

Franqueig a càrrec del destinatari, amb taxació manuscrita "Ports Sis Diners" (6 diners), corresponent al port interior entre Barcelona i l'Alt Urgell. Marcada amb una aspa central.

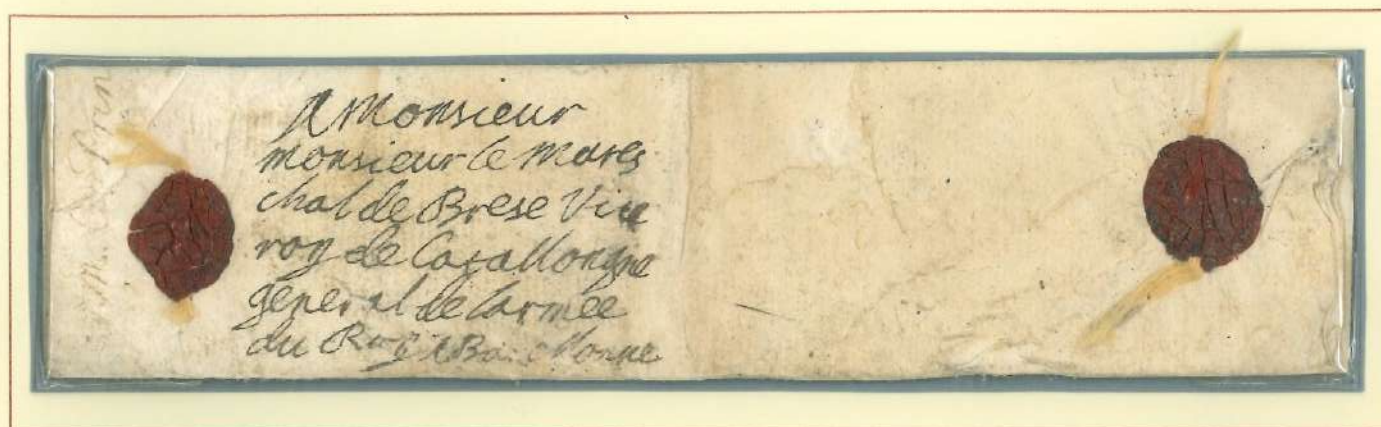
Transport efectuat mitjançant correu ordinari o missatger, sota règim municipal.

Barcelona y Abril als 8 de 1630

El Correu a CATALUNA (segles XVIII - XIX)

La Guerra dels Segadors

És el conflicte bèl·lic que afectà bona part del Principat de Catalunya, entre els anys 1640 i 1652 i que tingué com efecte més perdurable la signatura del Tractat dels Pirineus de l'any 1659 entre Espanya i França, que separava del Principat de Catalunya el comtat de Rosselló, el Conflent. El Vallespir, el Capcir i una part del comtat de Catalunya, que passaren així a mans franceses.

Carta datada a París el 8 de maig de 1642, la signa el Príncep De Condé, enviada al **Mariscal de Brézé, Virrei de Catalunya, general de l'exèrcit del Rei a Barcelona.**

Correu militar, amb el tancament de cera vermella amb l'escut d'armes del Rei de França, restes del cordonet de seda que la lligava.

Urbain de Maillé, marquès de Brézé (1597 - 1650). Fill de Charles de Maillé-Brézé, escuder i gentilhome ordinari Fill de Charles de Maillé-Brézé, escuder i gentilhome ordinari del rei. I de Jacqueline de Thévalle, fou capità dels guàrdies de corps de la reina mare (1620), governador de Saumur (1626), capità de la 3^a companyia francesa de guàrdies de corps del rei (1627), conseller d'estat (desembre de 1629) mariscal de camp (1630), ambaixador de França a Suècia (1631), governador de Calais, mariscal de França, cavaller dels ordres del rei de França, Virrei de Catalunya (17 de novembre de 1641).

Segell Reial de la Dinastia de **Borbó-Condé** aplicar al anvers i revers d'aquest sobreescrit.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Guerra dels Nou Anys

La Guerra de la Lliga d'Augsburg, va ser una guerra lliurada a Europa i Amèrica del 1689 al 1697 entre el Regne de França i la Lliga d'Augsburg, que des del 1689 amb l'entrada del Regne d'Anglaterra va ser coneguda com la "Gran Aliança".

La Campanya a Catalunya: El duc de Noailles va ocupar Camprodón el 1689, que fou recuperat poc més tard pel duc de Vilafermosa, i el 1690 el mateix Noailles va ocupar Sant Joan de les Abadesses, Sant Pere de Ribes i Ripoll, i el 1691, la Seu d'Urgell. A causa del setge de Roses, la vila va caure el 1693, i posteriorment els francesos van vèncer els espanyols a la batalla de Verges el 27 de maig de 1694, prenent Palamós el 31 de maig, Girona el 10 de juny, Hostalrich el 29 de juny.

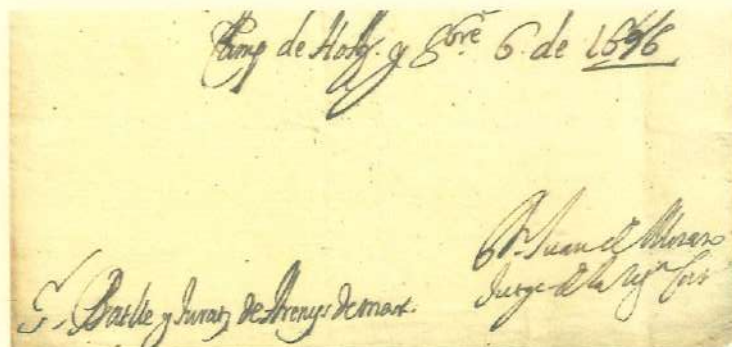
La guerra no va tenir un clar guanyador, i els acords de Ryswick obligaren a retornar a l'estatu quo ante.

Carta datada al **Camp de Hostalrich** el 6 d'octubre de 1696, dirigida al "Batlle y Jurats de Arenys de Mar".

Comunicació per traslladar el Hospital de Sant Celoni al Hospital Reial de Jesús de Barcelona, es sol·liciten al Batlle d'Arenys vint bagatges.

Possible portador de la carta un correu militar.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Primera Marca Postal a Catalunya

Guerra de Successió (1705.1714). Lluita per la successió a la corona espanyola entre els pretendents Felip V per part dels Borbó i l'Arxiduc Carles d'Àustria. Catalunya es resistí a les forces filipistes fins al final, en que s'originà el setge sobre la ciutat de Barcelona i després d'una gloriosa i obstinada defensa, a les ordres del conseller en cap Rafel Casanova, Barcelona va capitulà el 11 de setembre de 1714.

L'exèrcit francès creà un servei postal militar "*poste aux armées*". Per els ports de les cartes s'aplicà la tarifa de 1704 que es creà expressament per la correspondència procedent dels soldats de les guerres de Flandes, al mateix temps es creà la marca: "**DE L ARM·DE CATALOGNE**" lineal de 61 mil·límetres que resulta ser la **Primera marca postal impresa a Catalunya**, estampada d'ençà de 1708 i de gran raresa.

Sobreescrit datat a: "*Au Camp davant Barcelone*" el 9 de juliol de 1714, dirigit a França; amb la marca: "**DE L ARM·DE CATALOGNE**" estampada dues vegades. Manuscrit el port: "9" dècimes de franc. Carta durant el setge de Barcelona per part de les forces borbòniques, comandades pel *Duc de Berwick*.
(Ex.col.Binetruy).

Sobreescrit datat a **Barcelona** el 3 d'octubre de 1714, dirigit a Varilhes (comtat de Foix) França, amb la marca: "**DE L ARM·DE CATALOGNE**" lineal en negre. Manuscrit el port: "9" dècimes de franc corresponent a un port senzill. Carta escrita després de l'ocupació de Barcelona per les forces de Felip V.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Guerra del Rosselló

1795 (24 de maig). Carta escrita a bord de la fragata francesa *Courageuse*, al golf de Roses, adreçada al Comandant d'Armes de Toló (França).

Marca postal «ARM. D. PIR. ORIEN.» (tipus VII-8), estampada en negre, i la marca de franquícia : «Gl. de l'arm. des pir. orientales» (tipus VII-10), també en negre.

Es tracta d'un testimoni postal extraordinàriament rar relacionat amb les cèlebres batalles i el setge de Roses. Només es coneixen dos exemplars postals d'aquest tipus.

1795 (1 de juliol). Carta enviada des del Quarter General de Figueres cap a Aubenas (França).

Marca postal «ARM. D. PIR. ORIEN.» (tipus VII-8), lineal en negre, i la marca de franquícia : «Com.re g.l de l'arm. des pir.s oriens.» (tipus VII-19), estampada en color blau.
 Només se'n coneixen dos exemplars expedits des d'Espanya.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Guerra del Rosselló

Guerra Gran (1793-1795). El 21 de gener de 1793, el rei de França Lluís XVI, mort a mans dels revolucionaris francesos, per aquest motiu el rei d'Espanya Carles IV, declara la guerra a França el 23 de març del mateix any. Un exèrcit de 32.000 homes, comandat pel General Antonio Ricardos inicià la ocupació de l'antic comtat del Rosselló, va aconseguir una gran victòria al camp de Mas Deu el 20 de maig de 1793. Però posteriorment va sofrir varies derrotes i al morir el General Ricardos, va ser nomenat per Godoy el Conde de la Unión, com a cap de l'exèrcit del Rosselló.

Els exèrcits francesos de la Revolució van contraatacar, aconseguint la rendició de Figueres. Però la forta defensa de Roses va parar l'avanç dels francesos. El 22 de juliol de 1795 es va firmar la pau entre Espanya i França.

Carta datada al Campament de Santens el 3 de juny de 1795, amb destinació Barcelona, marca: "EX TO DE CATALUÑA" en negre, marca pròpia del exèrcit d'Espanya al front de guerra, marca de ports: "B.5" import de la tarifa de cinc quarts. Marca de gran raresa.

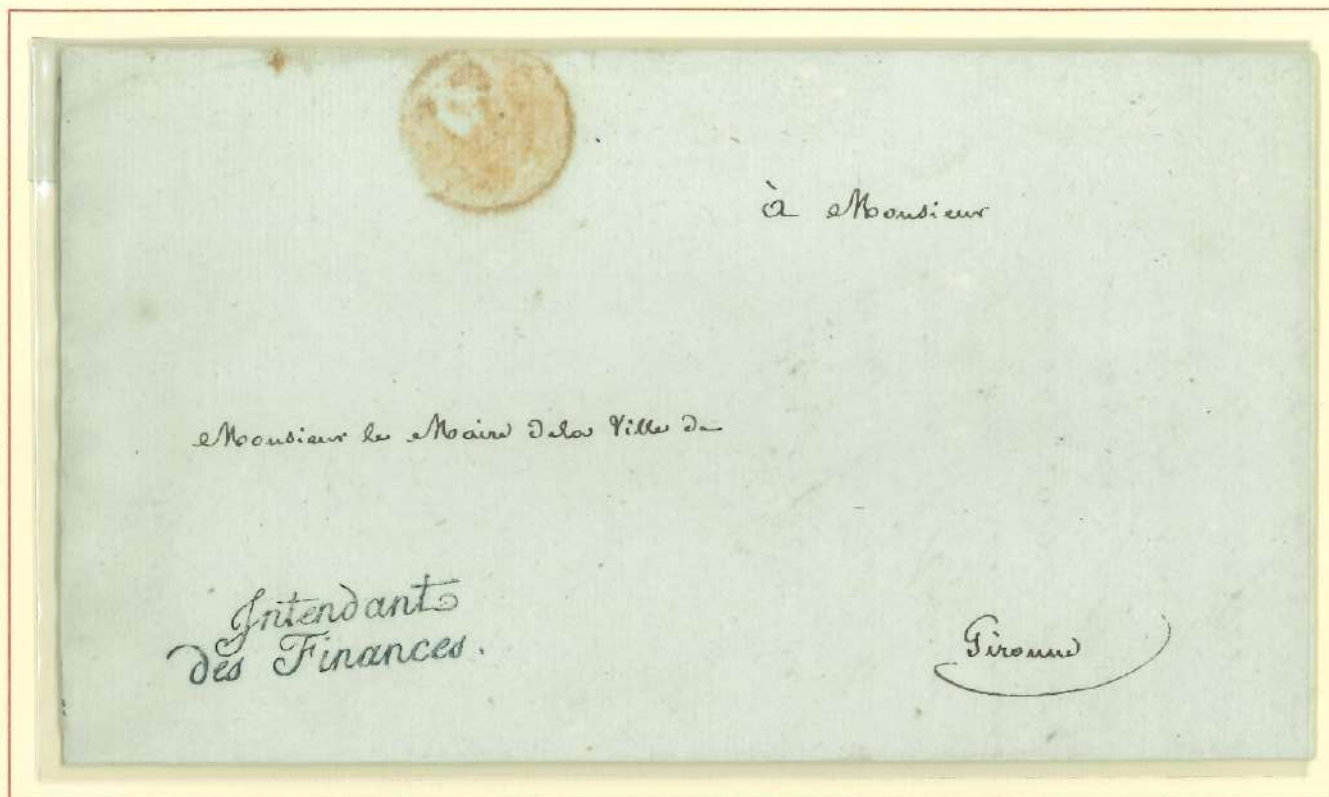
Campamento de Santens 3 de Junio de 1795.

Campamento de Santens 5 de Junio de 1795.

El Correu a CARALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correu de l'ocupació francesa

La Guerra del Francès (coneguda com a Guerra de la Independència) fou un conflicte bèl·lic entre Espanya i el Primer Imperi Francès que s'inicià el 1808 amb l'entrada de tropes napoleòniques, i que conclougué el 1814, amb el retorn de Ferran VII d'Espanya al poder.

Carta datada a Girona el 14 d'agost de 1810, correu interior amb la marca: "*Intendant des Finances.*", al revers segell amb l'àguila imperial en blau. Signa la carta l'intendent del corregiment: "*Chancel*".

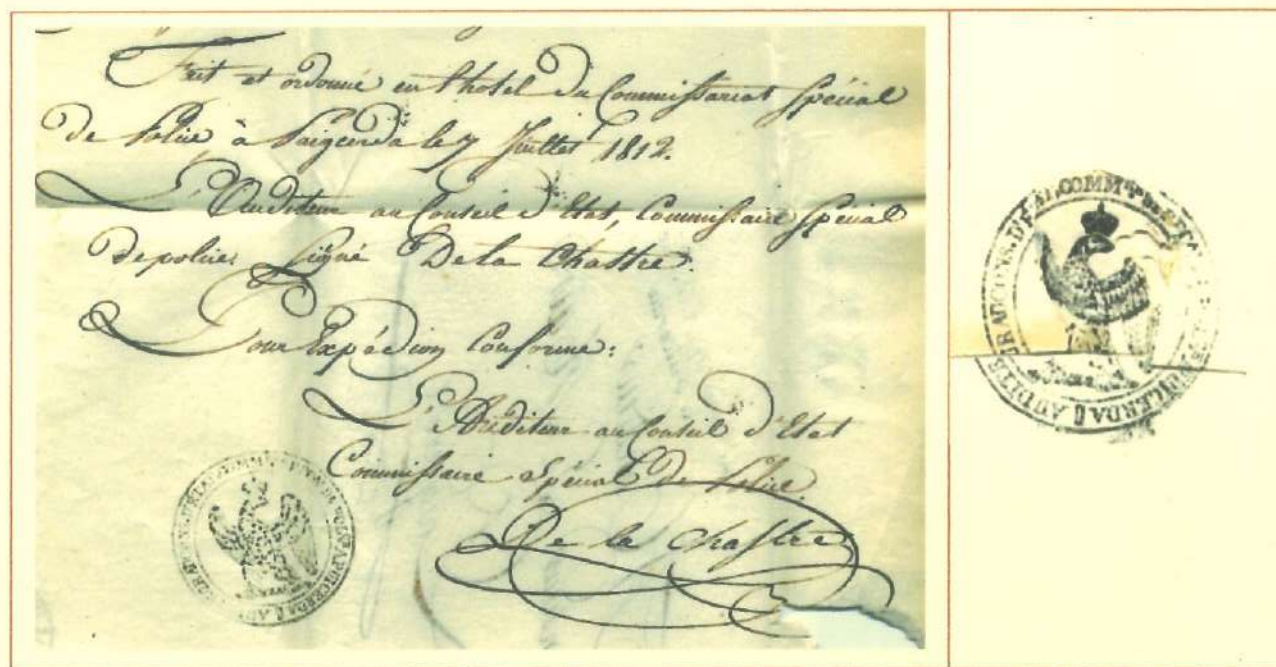
Carta datada a Girona el 20 de juliol de 1811, correu interior amb la marca: "**INTENDANT DE LA HT^E CATALOGNE**". Signa la carta l'intendent: "*Chancel*".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Correu de l'ocupació francesa.

Anexió de Catalunya a França 1812 – 1814

Carta datada a Puigcerdà el 7 de juliol de 1812, correu interior amb la marca:
 "Le Comm. Spéc. de Police à Puigcerdà" en negre, del Comisari Especial de
 Policia: De la Chastre.

Firma interior del Comisari De la Chastre

revers: àguila imperial

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Correu de l'ocupació francesa

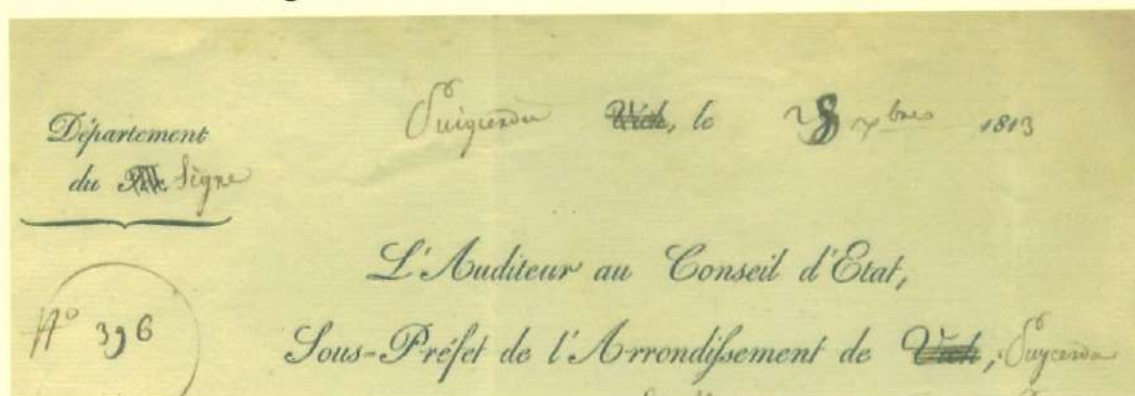

Carta datada a Puigcerdà el 28 de setembre de 1813, correu interior de població.

Interior: imprès de carta utilitzat per les tropes de l'exèrcit francès en operacions a Catalunya, corresponent al Departament del Ter, però rectificat per Segre, datat a Vich i manuscrició a sobre de Puigcerdà.

"L'Auditeur au Conseil d'Etat i Sous=Préfet de l'Arrondissement de Puigcerdà"

Revers: tancament de la carta amb el segell de l'àliga imperial en negre
"Prefecture du Segre".

Es coneixen molts pocs documents de l'exèrcit francès, amb imprès el nom de la ciutat de Vic, ja que va estar ocupada esporadicament (gener a març de 1810 i novembre de 1812).

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Correu de l'ocupació francesa.

Anexió de Catalunya a França 1812-1814.

Carta datada a Barcelona el 16 de juliol de 1812, destinació Bruges (Bèlgica), marca: “**90/BARCELONE**” en violeta, corresponent al departament de Montserrat. Marca de ports: “**12**” manuscrit en color negre. La carta està desinfectada, amb un tall al frontal de 17 mm que la traspassa i segurament se li aplicà vinagre.

Durant l'època napoleònica (desde 1812), el correu a Catalunya fou anexionat al sistema postal francès i per tant es distribuï el territori en departaments:

90	Montserrat	Barcelona
132	Ter	Girona, Figueres
133	Segre	Puigcerdà
-	Ebre	Lleida (sense efecte)

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Correu de l'ocupació francesa.

Anexió de Catalunya a França 1812 – 1814.

Carta datada a Girona el 7 d'abril de 1813, correu interior amb la marca: "Préf. Dept. du Ter" en blau, del Prefecte del Departament del Ter i Segre: Roujoux. Revers: àguila imperial en blau.

"Préfet. Dep^t du Ter"

"PREFECTURE DU TER"

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Correu de l'ocupació francesa

Els 100.000 fills de Sant Lluís.

Carta datada a Barcelona el 5 de març de 1825, amb destinació Gers (França), marca: "(A) / ARM. D'ESPAGNE" en negre, pròpia de l'exèrcit francès, marca de porteig manuscrit: "6".

Carta datada a Vilanova de Geltrú el 21 de març de 1824, amb destinació Montpellier (França), marca: "CAT^{na} 46/FRANCA" en negre de Vilanova (data inèdita), aspa en tinta d'escriure. "ESPAGNE PAR PERPINGNAN" del correu francès. Interior: firmat pel capità Servier de Voltigeurs del Batalló Lleuger al Server del Rei d'Espanya (armè de Catalogne) exèrcit de Catalunya. Revers: "9 Rals" i "Francia", manuscrit del correu que juntà les cartes en un plec.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Primera Guerra Carlina

Primera Guerra Carlina (1832-1840): Disputa successòria que es genera a Espanya després de la derogació de la Llei Sàlica, de l'any 1713 instaurada per Felip V, després de la mort de Ferran VII el dia 2 d'octubre de 1833, comença la Primera Guerra Carlina.

Carta datada a Barcelona el 6 d'abril de 1837, destinació Reus. Degut al bloqueig carlista va ser transportada per mar, manuscrit "*Por el Bolear*", primer vapor a Catalunya que va transportar correu, feia la línia Barcelona-Valencia. Marca: "**B. CATALVNA**" de Barcelona i doble marca de ports: "**7**" quarts.

Carta datada a Lleida el 29 de febrer de 1840, destinació Barcelona, manuscrit: "*Por Francia*" via Saragossa, Olerón degut al bloqueig carlista, es va trametre la correspondència per França. Marca: "**CATALUÑA/LERIDA**" i ports: "**8**" quarts.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Recaders, traginers.

Correu "Per propi"

Carta datada a Begues el 6 d'agost de 1711 dirigida a: "Joseph Corominas y Albó" de Torelló, amb indicació de recader: "Per propi"

Correu "Per Senyor meu"

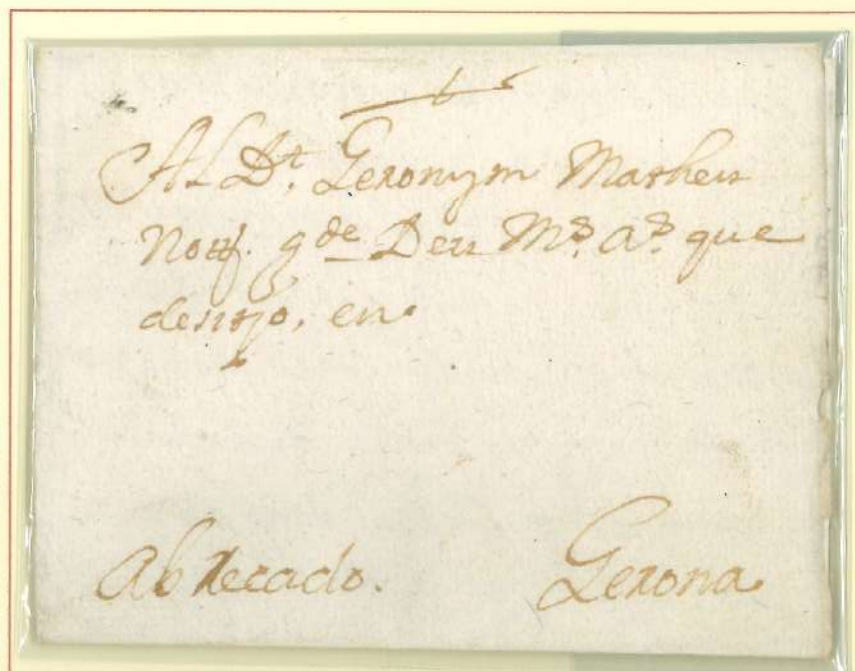

Carta datada a Torelló el 23 de gener de 1716 dirigida a: "Joseph Corominas y Albó" a "sa casa", amb destinació de recader: "Per Senyor meu".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Recaders i traginers.

Correu "Ab recado"

Carta datada a Vic el 23 de març de 1760, dirigida a "Geronym Mathen" de Girona, amb indicació: "Ab recado".

Correu "Per propi"

Carta datada a Barcelona el 11 de gener de 1786, dirigida a "Josep Munteis masover del Puig" de Roda de Ter, amb indicació: "Per "propi".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Recaders i traguiners.

Carta datada a Sant Pedor el 19 d'agost de 1753, dirigida: "A Dⁿ Narcis de Burques i Coromina" de Sant Marti Sescorts.
En l'escrit interior esmenta l'enviament de la contesta: "que o per lo primer correu, ó per la primera ocasió de portador"

Amich, y Soi Dⁿ Narcis: la me agaxis v^ostra
prelongat molt la depend^a de que l'om se ten
on encaxegaxis; pero es h^orraxi a l'hi, que
o per lo primer correu, o per la primera
ocasio de portador me avisa de lo que agx

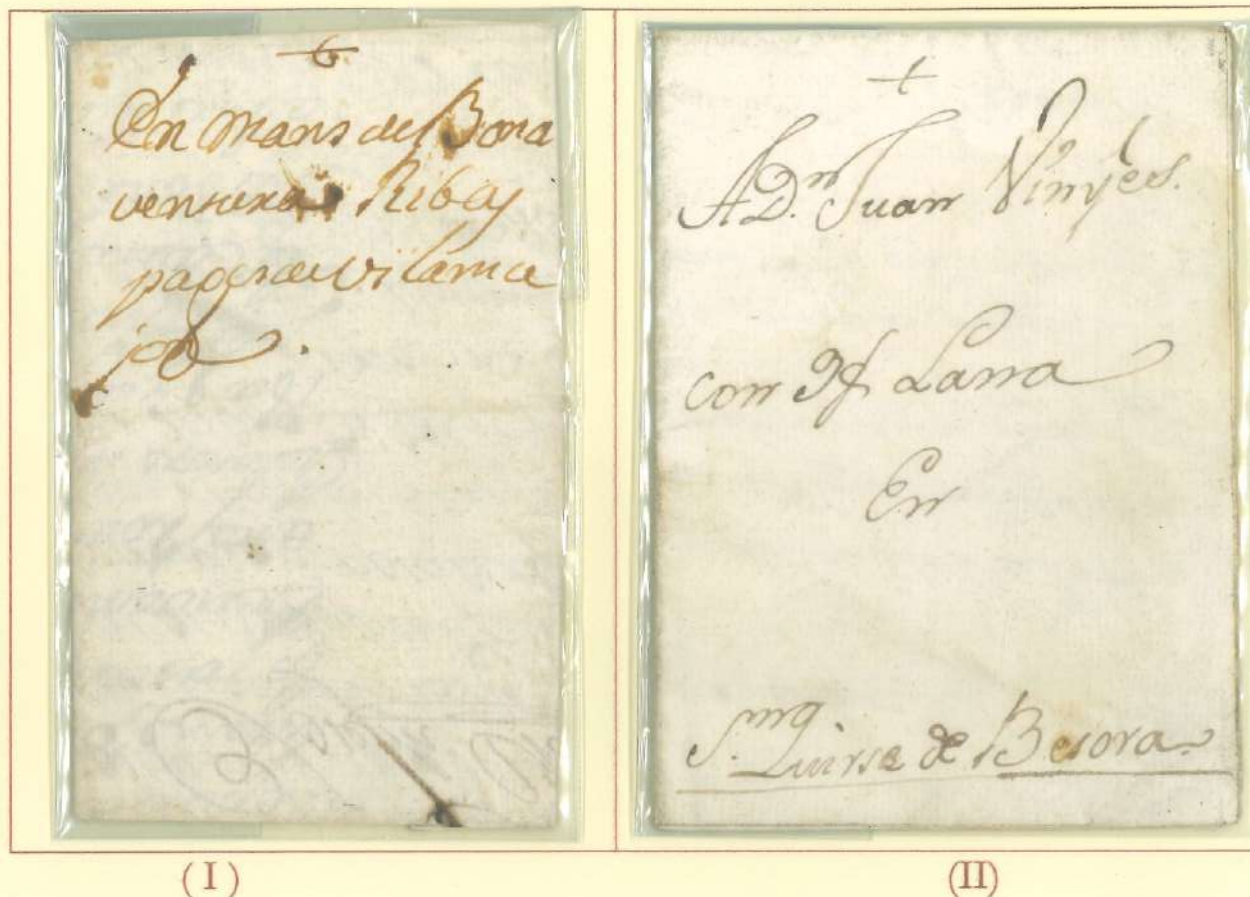
Carta datada a Sant Pedor el 14 d'octubre de 1770, dirigida: "Al Rnt. Lluia Vinyas" de Vic.
Portada per particular.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Recaders i traginers.

Correu "En mans"

Correu "Con 9 f. Lana"

- (I) Carta datada a Barcelona el 3 de setembre de 1775, dirigida a: "Bonaventura Ribas" pagès de Vilamajor, amb indicació: "En mans".

- (II) Carta datada a Saragossa el 14 de novembre de 1797, dirigida a: "Juan Vinyes" de Sant Quirze de Besora, amb indicació: "con 9 f. Lana". Interior indicació del portador de la mercaderia: "el Mozo Casarramona, de Vique"

Saragossa 14 de Noviembre de 1797.

3

Numero.

1. -- 40.62

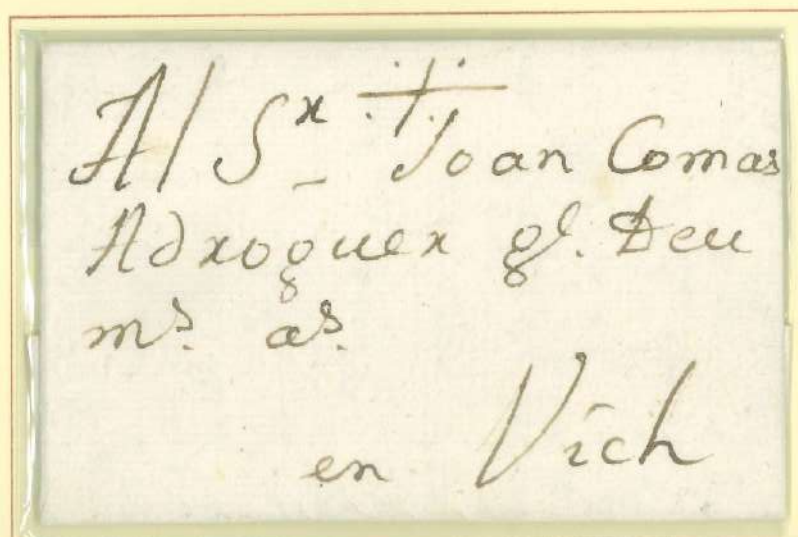
4. -- 5. 6.

May. 5. mozo con el Mozo de Pablo
Casarramona, de Vique. remito a Vm.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Recaders i traginers.

Carta datada a Barcelona el 2 de gener de 1793 amb destinació Poblet "A campo de Tarragona" manuscrit al front.

Carta datada a Olot el 6 de febrer de 1806 amb destinació Vic.

Les dues cartes van ser portades per missatgers particulars, sense marca de ports.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Recaders i traguiners.

Recull de cartes conduïdes particularment fora del Correu, per mitjà de recaders, traguiners.

Carta datada a Ripoll l'11 de setembre de 1723, amb destinació a Sta. Maria d'Olvan (Berguedà).

Mataró 18 de febrer de 1809

St. Pol de Mar 11 d'agost de 1818

Carta datada a Barcelona el 17 de març de 1824, amb destinació Barcelona.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

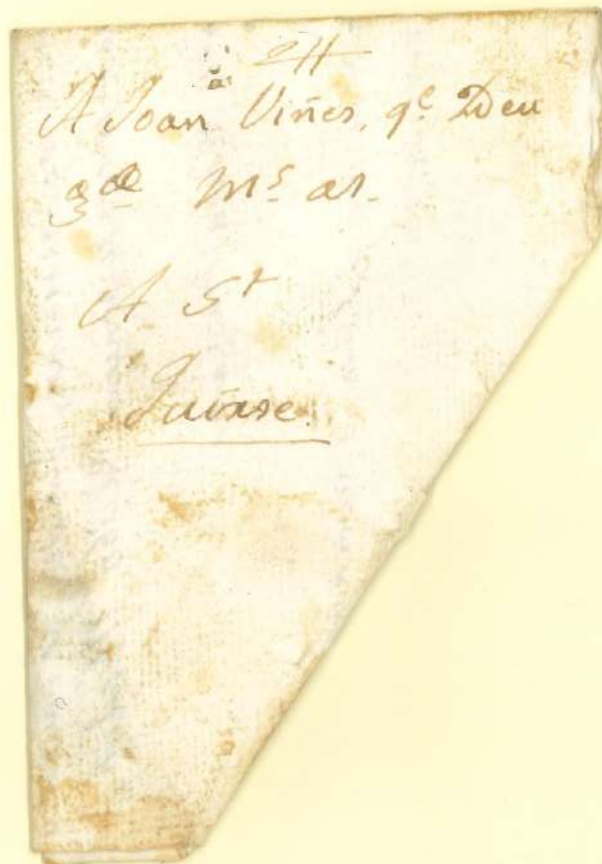
Recades i traginers

Cartes conduïdes particularment, en format tipus **esquela**

A Juan Vinas Laray
que Deu lo 2 de m
ad
En Santa
Quirze de Besora

Vic 9 de novembre 1802
destí Sant Quirze de Besora

A Joan Vines, q' Deu
3 de m' ar
A 5'
Quirze

Prats de Lluçanès 19 de setembre 1805
destí Sant Quirze de Besora

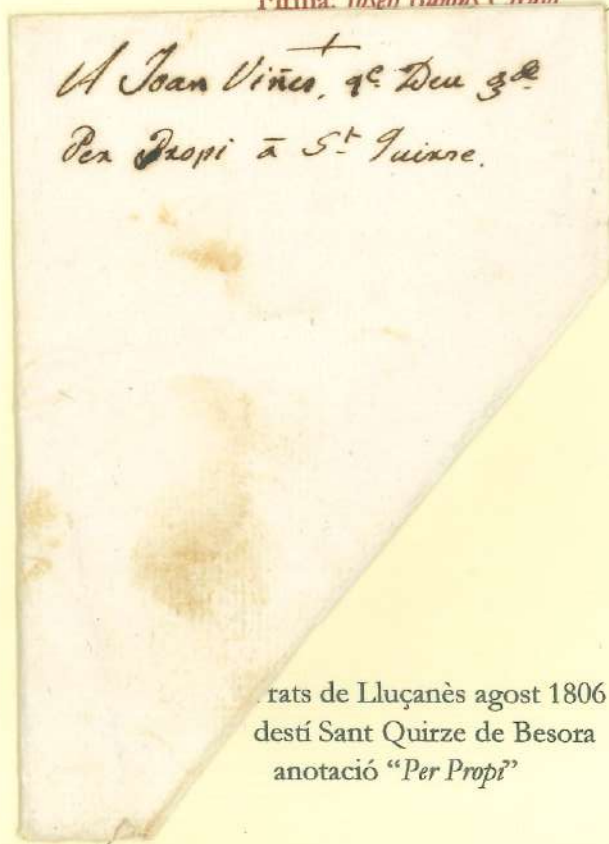
Firma: *Josep Buions Ciruà*

A Dn Joseph Vines
Deu que m' ar
S' Quirze de
Besora

Sant Agustí de Lluçanès 8 de desembre 1832
destí a Sant Quirze de Besora

Firma: *Matheo Escrigas, prevere*

A Joan Vines, q' Deu 3 de
Per Propi a 5' Quirze

Prats de Lluçanès agost 1806
destí Sant Quirze de Besora
anotació "Per Propi"

El Correu a CATALUNYA 8segles XVIII - XIX)

Recaders i traginers

A S^{ra} Honeta
Taurmandreu en
Manresa

Vic 12 de març de 1813

A S^{ra} Martí Pau-
mandreu.
Manresa

Vic 17 de juny de 1813

En manos propi-
as de D. José Lemús
fabricante
de S.S.S.
A contenido.

Barcelona 4 de setembre de 1833

Por entrego al
D. Domingo Puiguer
sa Fab. de Ind
D. M.
K.

Barcelona 9 de juliol de 1834

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Recaders i traginers.

(I)

(II)

Les dues cartes estan datades a Butsènit (La Noguera):

(I) datada el febrer de 1824, (II) datada el 13 de març de 1825, i dirigides a Don Anton Rey de la Pobla de Segur.

Canet de Mar 23 novembre 1834

(III)

(III) datada al Papiol el 25 de maig de 1824, amb destinació Pallejà, la carta va doblada de forma triangular.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

La "Ordenanza General de Correos, Postas, Caminos y demás Ramos agregados a la Superintendencia General" de l'any 1794, en el seu títol XX diu:

"Ninguna persona particular de qualquiera calidad ó condicion que sea, sin excepción de alguna, podrá conducir carta ni pliego fuera de valija, no siendo con recado ó de recomendacion y entonces abierta, á ménos que lo haga de mandato de la Justicia, ó en algunos casos expresados".

D. Agustín Viñes
Barrio.

Saderra 27 set. 1839.

Muy Sr. mio: espero a V. tendrá
la bondad de entregár a la orden
de D. Luis Maciá el dich. mil
dos cientos ochenta rs. vn. los
que le quedaran abonados en
cuenta. Mande a V. S. S.

Fran^{co} Salas

Son 1280 rs. vn.

Vich 14 de Nov. 1839.

Pagase á la orden de D. Fran^{co}
Barrio. Vich 14 de Nov. 1839.

Luis Maciá

D. Agustín Viñes
Calle de Clado, para
Grayell. n.º 13

Barrio

Carta datada a Saderra el 17 de setembre de 1839
destinació Barcelona.

Text interior es tracta de una lletra de canvi, per un import de: "**Mil dos cientos ochenta Reales vellón**".

"Son 1280 rs. vn."

Porta un endós a nom de: "Francisco Barrio, Vich 14 de Novembre de 1839" i el "**Recibí**":

Recibí
Francisco Barrio

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

La "Ordenanza General de Correos, Postas, Caminos y demás Ramos agregados a la Superintendencia General" de l'any 1794, en el seu títol XX diu:

"Ninguna persona particular de qualquiera calidad ó condicion que sea, sin excepción de alguna, podrá conducir carta ni pliego fuera de valija, no siendo con recado ó de recomendacion y entonces abierta, á ménos que lo haga de mandato de la Justicia, ó en algunos casos expresados".

D. Agustín Viñes
Barús.

Saderra 27 set. 1839.

Muy Sr. mio: espero a V. tendrá
la bondad de entregár a la orden
de D. Luis Maciá el dich. mil
dos cientos ochenta rs. vn. los
que le quedaran abonados en
cuenta. Mande a V. V. V.

Fran^{co} Salas

Son 1280 rs. vn.

Vich 14 de Nov. 1839.

Pagare a la orden de D. Fran^{co}
Barús. Vich 14 de Nov. 1839.

Luis Maciá

D. Agustín Viñes
Calle de Clado, cara
Gayell. n.º 3

Barús

Carta datada a Saderra el 17 de setembre de 1839
destinació Barcelona.

Text interior es tracta de una lletra de canvi, per un import de: "**Mil dos cientos ochenta Reales vellón**".

"Son 1280 rs. vn."

Porta un endós a nom de: "Francisco Barús, Vich 14 de Novembre de 1839" i el "**Recibí**":

Recibí
Francisco Barús

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Recaders i traginers.

Correu: "Luego luego"

Carta datada a Vic el 15 de maig de 1844, dirigida: A Francisco Sala, de Torelló amb la indicació al portador: "Luego luego", que significa: ràpid-ràpid, vol ser una avís de urgència.

Correu: "En sus Mans"

Carta datada a Llaers el 8 de setembre de 1846, dirigida al Sr. Joseph Viñas, amb indicació: "En sus Mans". Segons l'escrit interior, va ser portada per la mateixa persona que conduïa un carro amb una quartera de blat i que tenia que recollir una cuita de xocolata i portar el compte al remitent, resident a Sant Quirze de Besora.

A small, rectangular piece of aged paper with handwritten text in cursive. The text reads: "Llaers Besora 8 de Set. 1846", "Dijet Llaers: aqui tiento una quartera de blat", "y la pue enregar la luyra de xocolata, y me", "por meter la luyra".

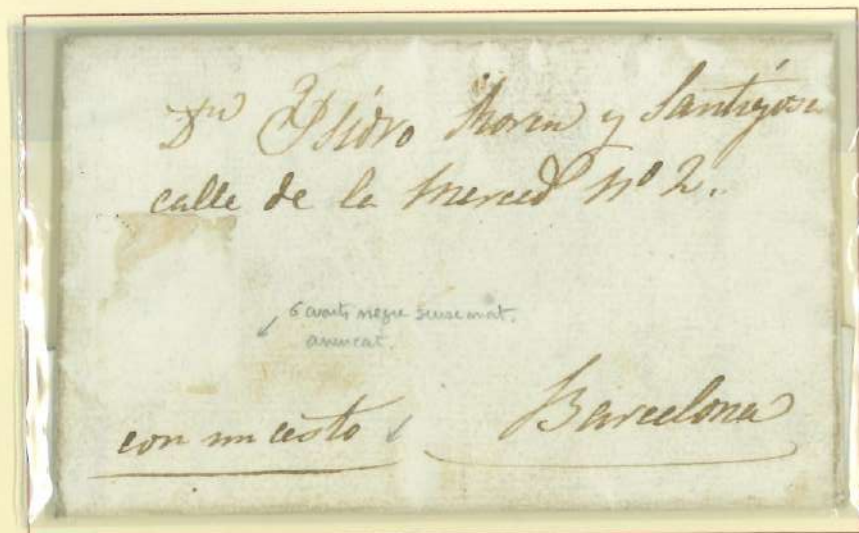
El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Recaders i traginers

Correu: "con un fardo F.G."

Carta datada a Barcelona el 14 de desembre de 1843, amb destinació Saragossa, manuscrit al frontal: "con un fardo F.G.". Segons escrit interior, la carta era portada juntament amb un fardell de fil marcat amb les inicials "F.G.", pel ordinari *Sr. Joan Bigorra* conductor d'una galera de Barcelona.

Correu: "con un cesto"

Carta datada a Vic el 25 de juny de 1850, amb destinació Barcelona, manuscrit al frontal: "con un cesto", segons l'escrit interior s'envia la carta junt una cistella amb quatre ànecs. Al frontal restes d'un segell que va ser arrencat sense marcar.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Marques d'origen Catalunya.

Al acabar la Guerra de Successió i perdre Catalunya el 1714, Felip V va incorporar a la Corona els correus del Principat, integrant-se a l'organització general del Regne i segons les normatives de les seves Ordenances.

Les primeres marques postals, apareixen a Espanya l'any 1717. Aquestes marques sols reproduïen el nom de la "Caxa" principal o agregada. Les més antigues conegudes a Catalunya són: **Barcelona i Tarragona de l'any 1717.**

Carta datada a Barcelona el 9 d'octubre de 1717, amb la marca: "BARCELONA" en negre. Primera marca postal coneguda de Barcelona. Manuscrit el portei: "6" diners.

Carta datada a Barcelona el 24 de setembre de 1718, amb la marca: "DBARCELONA" en negre. Segona marca postal de Barcelona.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Marques d'origen Catalunya

En data 23 d'abril de 1720 es promulga una Reial Ordre, s'aproben les primeres **Ordenances o Reglament General del Correu**. És en el regnat de Felip V que s'incorpora a la Corona el "Correo Mayor" i també la construcció de la red de carreteres modernes d'Espanya, que fins ara estaven a càrrec de les autoritats locals i municipals. Segons el Reglament, es detallen cinc modalitats de correus, una a cavall i quatre a peu.

La primera "en diligència" com a sinònim de ràpid tenien l'obligació de fer 30 llegendes(*) en un dia. Els correus de peu podien servir el viatge: "a las veinte", "a las quinze", "a las doce", "a las diez" obligant a caminar en un dia: 20, 15, 12 ó 10 llegendes.

La velocitat comercial dels correus "en diligència" corresponia a 30 llegendes diàries equivalents a 170 kms., molt ràpid donat l'estat dels camins de l'època.

Carta datada a Tarragona el 3 de setembre de 1720. amb destinació Barcelona, marca d'origen: "TARRAGONA" en negre doble impressió "AA" i manuscrit els ports: "8.ds." vuit diners, (segona marca coneguda de Tarragona 1718-1742).

"TARRAGONAA"

(*) 1 llegua = 5.572 metres

El Correu a CARALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya

Sobreescrit sense data dirigit a Don Joseph Vilamala de Barcelona, amb la marca de Vic: **"D VICH"** en tinta d'escriure, tipus inèdit (circa 1720), sense marca de port. Interior part de text que és la transcripció d'un document notarial referit al comte de Calvó (1690), data que no es correspon amb la circulació de la carta.
Primera marca postal de Vic i única coneguda.

Carta datada a Castello el 31 de desembre de 1721, amb destinació Barcelona, amb la marca: **"BALAGUER"** en trànsit. Marca de port: **"6 diners"**. **Primera marca de Balaguer.**

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya

Les primeres marques postals de Catalunya, que reproduïen el nom de la "Caxa" principal o agregada es van utilitzar des de l'any 1717 al 1756?

A Catalunya les marques més antigues conegudes són: Barcelona, Tarragona (1717), Girona (1718), Balaguer, Tortosa (1720), Lleida (1721), Tàrrrega (1726), Manresa (1728), Figueres (1729), Seu d'Urgell (1736), Berga (1739), Vic (1720), Cervera (1748), Ripoll (1750), Mataró (1753), Olot (1754).

Carta datada a Vic el 19 de maig de 1744, amb destinació Verges, amb la marca: "• VICH •" emmarcada dins un rectangle en forma de serra amb una creu en la part superior, cal remarcar que és un disseny únic a Catalunya.

Segona marca de Vic i la més antiga coneguda.

Escrit signat el baró de Savassona, Sr. Jeroni Ferrer i Llupià, regidor degà de la ciutat de Vic (1719-1720).

Carta datada a Guissona el 16 de setembre de 1749, marca: "CERVERA" en tinta d'escriure, estampada en trànsit. **Primera marca de Cervera.** Revers manuscrit "6 D.", import pagar al correu: 6 diners.

El Correu a CARALUNYA (segles XVIII - XIX)
Marques d'origen Catalunya

Carta datada a Barcelona el 4 de juliol de 1723, amb destinació Olot, marca d'origen. "BARCELONA", i manuscrit: "Abrecado"

Carta datada a Bagà el 27 de setembre de 1739, marca: "BERGA".
Primera marca postal de Berga.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya

Durant el regnat de Ferran VI (1746-1759), es segueix millorant i ampliant el servei de correus. En data 17 de juny de 1747 és nomenat *D. José de Carvajal y Lancaster*, Superintendent General de Postes, Correus i Estafetes de dins i fora d'Espanya.

En aquesta Reial Cèdula signada pel marquès de la Ensenada, diu: "*El Señor Superintendente General por sí o por las personas a quien lo cometiese, conocerá sobre la reparación de los caminos antiguos a la apertura de los nuevos a costa de los pueblos i de cuenta de Su Majestad*".

Per primera vegada es permet l'opció a obrir nous camins a càrrec de la Corona. Aquesta possibilitat es desplega en la Instrucció als Intendents Corregidors de 1749.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Marques d'origen Catalunya

Un segon tipus de marques postals, les trobem reproduint el nom de la "Caxa" principal o agregada emmarcada per un rectangle alguna de tipus discontinu.

Carta datada a Ripoll el 20 de maig de 1750, amb la marca: **RIPOLL** en tinta d'escriure.

Carta datada a Girona el 7 de setembre de 1754, marca: **GERONA** en negre.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX) Marques d'origen Catalunya.

Segons l'obra de Don Blas Alonso de Arce (1736) cita la llista de 158 "Caxas", "cabezas de Partido" a tot Espanya. A Catalunya trobem: Barcelona i Lleida..

En l'obra de Don Bernardo de Espinalt y Garcia: "Dirección General de Cartas en forma de Diccionario, para escribir a todas las Ciudades, Villas..." publicat l'any 1775, esmenta l'existència d'unes 150 "Caxas Principales del Reino" que depenien directament de la "Caxa General de Madrid". També relaciona 66 "Caxas" agregades a subalternas, a Catalunya trobem:

Girona, Manresa, Mataró, Solsona, Seu d'Urgell, Vic, Palma Mallorca que depenien de la "Caxa" Principal de Barcelona. Balaguer i Cervera de la "Caxa" de Lleida..

Carta datada a Bagà el 11 d'abril de 1758, amb la marca: "*/CATALVÑA", estampada a l'arribada a Barcelona.

Carta datada a Barcelona el 10 de gener de 1769, amb la marca: "CATALVÑA".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya

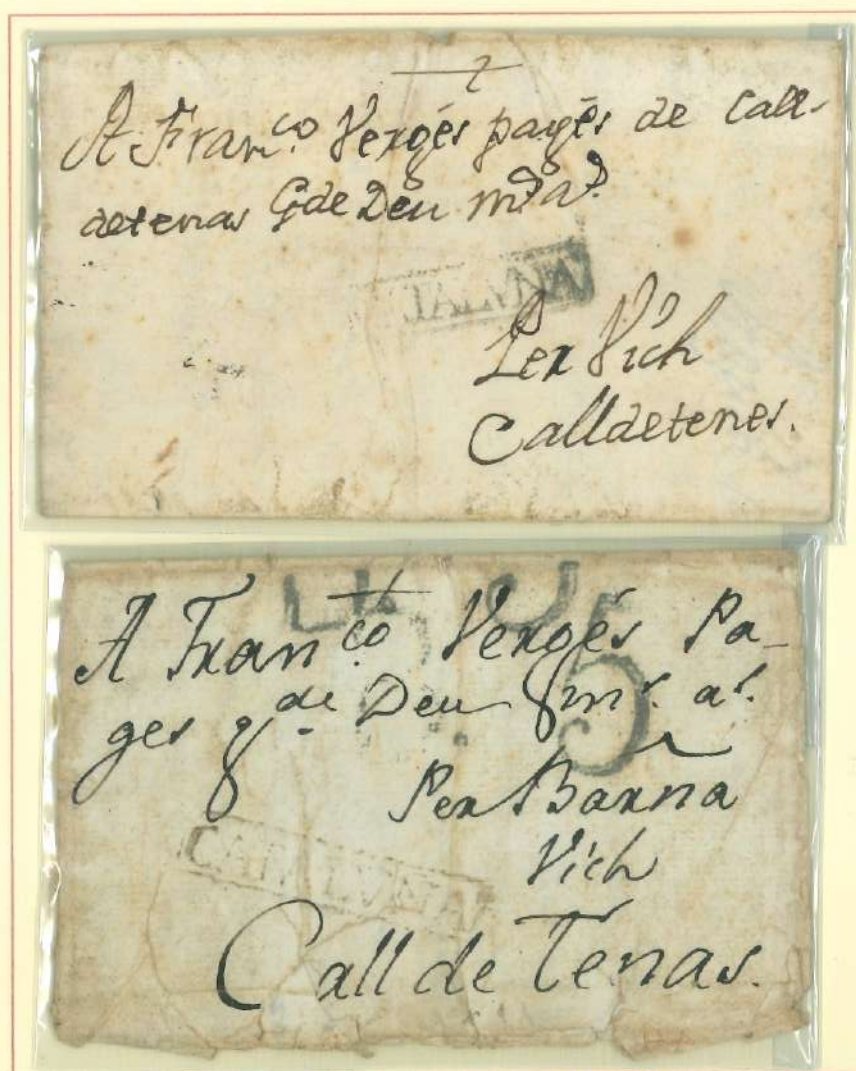
El **6-10-1756** es nomenaren oficialment a Madrid dotze **carters** o distribuïdors de cartes, cada un rebia un "**cuartel**". La tarifa d'entrega per carta era 1 quart. L'any 1765 les persones que volien rebre el repartiment postal i disposada a pagar la tarifa, es tenien que inscriure en una llista que exposava l'oficina de Correus.

Una amplia ordenança de data **23-7-1762** explica als empleats de Correus, des de "**Administradores**" fins els "**Postillones**", el "**buen desempeño de sus cargos**".

1^a "No pudiendo despacharse las Cartas al Público enteramente por la rexa de los Oficios, á causa de no acudir sus dueños á sacarlas, se ha hechi preciso destinar sujetos determinados, que los lleven á las casas, los cuales se llaman Carteros".

2^a "Los Carteros por medio de su diligencia son útiles al pronto manejo de la Renta, y al Público, porque los que tienen criado, que las vaya á buscar, ó no envian al Correo por su corta correspondencia, se hallan servidos, sin otros gastos que el de un quarto por cada Carta, que además del porte deben cobrar los Carteros en Madrid."

3^a "Para que en los portes no tenga el Público desconfianza, deben ir marcadas las Cartas con el número de la tasación".

Carta datada a Barcelona: el 19 d'agost de 1769 , marca : **CATALVÑA** en requadre de Barcelona(32 mm.), sense marca de ports. Carta datada a Cervera: el 19 de gener de 1780, marca : **CATALVÑA** en requadre de Cervera (40 mm.) amb la marca de port: "**B.5**" quarts de Barcelona. Les dues cartes amb destinació Calldetenes en trànsit per Vic i Barcelona.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya

El 8 d'octubre de 1778, el rei Carles III va promulgar un reial decret a San Ildefonso pel qual incorporava el ram de Camins i Posades a la Superintendència General de Correus i Postes.

Un any més tard es va aprovar el nou reglament de tarifes, el 6 d'agost de 1779, a càrrec del comte de Floridablanca, que va romandre vigent des de l'1 de setembre de 1779 fins a l'any 1845.

El territori nacional es va dividir en trenta-dues demarcacions o «segells», dins de les quals s'agrupaven les 352 “Caxas” de correus o estafetes.

“Demarcación de Partidos y Asignación de los sellos que deberán usarse en sus respectivas estafetas”

CATALVÑA

- Barcelona
- Martorell
- Igualada
- Tàrraga
- Cervera
- Lleida
- Tortosa

PRINCIPADO DE CATALVÑA

- Girona
- Figueres
- Mataró
- Vic
- Olot
- Sabadell
- Manresa
- Solsona
- Vilanova
- Vilafranca
- Tarragona
- Reus
- Urgell
- Tremp

Carta datada a Vic el 8 de juliol de 1779, amb destinació La Bisbal. Marca: “+/CATALVNA”, en negre, estampada en trànsit per Girona. Marca de ports “14” diners.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya.

En data 6 d'agost de 1779 s'aprova la nova ordenació Postal a Espanya, en que es detallen les demarcacions de partits i els corresponents segells que eren utilitzats en cada estafeta, així es distingeix la procedència de la carta: "Sello del Principado de Cataluña".

Carta datada a Vic el 7 de juny de 1785, amb destinació Calaf. Marca: "V./PRINCIPADO DE CATALUÑA" de Vic. Marca de ports: "6" quarts.

Carta datada a Vilafranca del Penedès el 20 de març de 1786, amb destinació Barcelona. Marca: "V./PRINCIPADO DE CATALUÑA" de Vilafranca. Marca de ports: "5" quarts.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya

Dins l'ordenança del **23-7-1762** també es creen els fonaments de les **carteries** o "**hijuelas**" que era petites oficines postals pel repartiment del correu a les zones rurals.

4ª "*Como muchas Comunidades, Ciudades, Villas ó Pueblos, situados en las travesías, fuera de las carreras generales, suelen dar alguna ayuda a costa á Conductores particulares, que lleven y traigan sus cartas desde la Estafeta inmediata, no habiendo inconveniente, se podrá tolerar esta practica... nombrandose en el Pueblo persona que reciba la Valija, forme lista y dirija las Cartas, que de allí salieren a otros destinos. Por cuyo motivo será de obligación de los Administradores particulares avisar de todas las Hijuelas, Veredas y Conducciones de esta ntaturaleza al Administrador principal, para reglarlas, procediendo dar este último parte a los Administradores Generales para la aprobación de sus providencias*".

Amb data **24-9-1785** s'especifica la tasca dels "**Carteros Verederos**" lluny de les ciutats. Una vegada a la setmana tenien que repartir el correu , amb una velocitat de marxa de una llegua (= 5,27 Km.) per cada ½ hora, tant de dia com de nit, sempre que la pluja, neu o els rius no ho dificultessin.

Carta datada al monestir de Sta. Mª. de Serrateix l'1 de maig de 1786, amb destinació Berga, marca en trànsit de Solsona: "**PRINCIPADO DE CATALVÑA**", en negre sense marca de ports. (Fda. : ex-col·lecció Pedro Monge.)

Carta datada a Solivella el 5 de maig de 1788 , amb destinació Calaf, marca en trànsit per Espluga: "**PRINCIPADO DE CATALVÑA**", en negre amb marca de ports manuscrit : "6" quarts.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya

En el més de **setembre de 1802**, es crea les noves marques postals nomenades numerals, inspirades en l'ordenació dels departaments i marques postals de França. Les marques estan numerades per ordre alfabètic de les poblacions, son **47 marques** de la lletra A fins la U.

Carta datada a Agramunt el 12 d'agost de 1808, marca: "A.1°./CATALUÑA" de la població de Agramunt, correspon a la primera població per ordre alfabètic.

Carta datada a Castellbo sense data, marca: "U.47./CATALUÑA" de la població de La Seu d'Urgell., correspon a la última marca de població per ordre alfabètic.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya

El dia 15 de desembre de 1842 la Direcció General de Correus va decretar la utilització del datador tipus "Baeza", creat el 1841, en total es van enumerar 31 demarcacions postals de tarifa, la N° 5 correspon a Catalunya.

Carta datada a Vilafranca del Penedès el 2 de setembre 1842. Revers marca "Baeza" arribada a Vic: "**VICH/7 SET.1842**", PRIMERA data coneguda a Vic, peça única.

Frontal de carta de Vic a Madrid. Franqueig: 6 quarts Isabel II (1850), primer segell d'Espanya. Marca tipus "Baeza": "**VICH/12 EN^o 1850**". Peça única coneguda amb el datador de Vic sobre segell.

Carta datada a Arbúcies el 27 de desembre de 1854, datador tipus "Baeza": "**HOSTALRICH/27 DIC.1854**".

Revers arribada a Barcelona el : 31 de desembre de 1854, última data d'utilització d'aquesta marca.

Única peça coneguda de Hostalrich.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya

Datadors tipus "Baeza utilitzats el primer any d'ús 1842

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'origen Catalunya

Segons la normativa del nou datador tipus "Baeza" de data 15 de maig de 1842, al paràgraf 7º de la circular, indica la utilització de la tinta de color vermell. En data 2 de juny de 1844 es modifica la norma autoritzant diferents colors de tintes, segons les sis carreres generals de Correus: Blau/Madrid, Vermell - groc/Andalusia a França per Irún, Verd/Castella i Galícia, Vermell/Aragó, Catalunya, Balears; Taronja/València, Murcia; Negre/Extremadura. Aquesta normativa va durar fins la nova Circular del 18 d'agost de 1845, a partir del 1 de setembre es torna utilitzar una única tinta en vermell en caràcter general.

Cartes datades a Ripoll: "RIPOLL/4 MAR/1844" color vermell. "RIPOLL/6 ENº/1845" color vermell groc i marca: "FRANCO" del mateix color, les dues destinació Toralló.

Carta datada a Sta. Eulalia el 2 d'agost de 1853, destinació Vic, datador: "GRANOLLERS/2 AGº/1853" en color negre amb trànsit per Granollers. (únic exemplar conegut en color negre).

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques Abono

Marques de Abono: La primera marca de Abono coneguda és de 1789 datada a Cadis, la segueix la present de Barcelona amb la marca: "**B./ ABONADA**" (1792-1817), la representada és la segona marca d'encuny coneguda, aquests tipus de signes postals es van fer servir al reexpedir una carta per abonar el port, per no fer el cobrament dues vegades o acumulat al destinatari a les diferents administracions que anaven dirigides, al mateix temps també es fan servir per rectificar els ports i te funcions obliterants com son les primeres emissions isabelines. La abreviatura: "**A**" de Abono o Abonada sempre procedeixen de la cartelleria antiga i son peces que es fonien i es col·locaven directament en un encuny, es per això que d'ençà de 1835 fins a 1850 on proliferen la utilització d'aquests usos a la majoria d'administracions d'Espanya els tipus de grafies dels mateixos són molt diferents, majorment es van utilitzar en color vermell, negre i ocasionalment en blau i les seves variants.

- I.- Carta datada a Girona el **28 d'abril de 1800**, amb destinació St. Andreu de Palomar per Barcelona. Marca: "**G.17 CATALUÑA**", ports "**B.5**" (5 quarts).
- II.- Carta datada a Girona el **23 de maig de 1803**, amb la mateixa destinació que la anterior. Marca: "**G.17 CATALUÑA**", ports "**B.5**" (cinc quarts).
- Revers marca: "**B. ABONADA**" de Abono, arribada a Barcelona.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Marques Abono

Carta datada a Barcelona el 9 de juliol de 1836, amb destinació Montevideo (Uruguai) via Cadis, en trànsit per Portugal.

Marca de sortida de Barcelona: **"B.CATALVÑA"** en vermell.

Marca de PORTS: **"13"** quarts de Cadis

Marca **"A"** de Abono estampada a Cadis.

Ports pagats per la via de Portugal : **"90"** reis

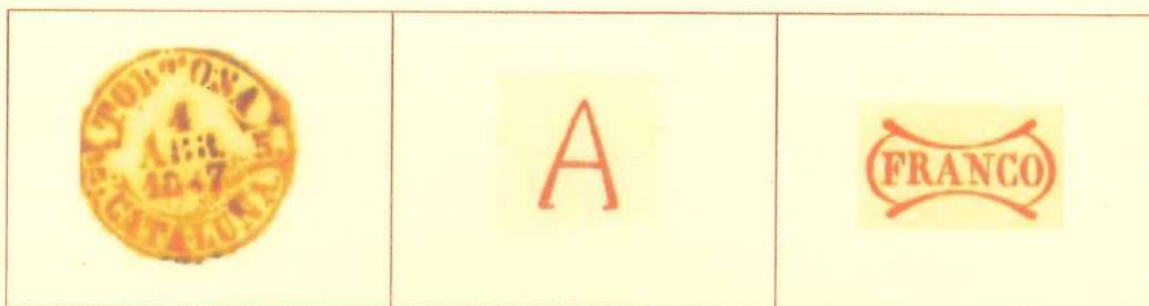
Revers: **"CADIZ / 24 AGT 1836"** en blau

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Marques Abono.

Sobre escrit de doble ús dirigit a “Don Cirilio Franquet, Diputado a Cortes” a Madrid, datador tipus “Baeza” de: **“TORTOSA/4 ABR. 1847”** en vermell de Tortosa, **“A”** d’abono de Valencia i marca **“FRANCO”** de Madrid.

“TORTOSA 4 ABR.1847” **“A”** Abono Valencia **“FRANCO”** Madrid

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques Abono

Frontal de plica judicial datat el 1853 de Barcelona, dirigida a Sta. Coloma de Farnés, datador tipus "Baeza":
"BARCELONA/1853" en vermell.

Marca: "A^s" de abono en negre. Segell del jutjat de Barcelona i manuscrit: "S.N.". (Servei Nacional).

Carta datada a Barcelona el 13 de novembre de 1850, dirigida a Madrid, datador tipus "Baeza":
"BARCELONA/16 NOV.1850".

Marca: "A^s" de abono en vermell. Marca: "S. y D." en vermell de Franquícia de Diputats, marcada a l'arribada a Madrid.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correu Certificat

Es pot definir el correu certificat com aquell que, amb el pagament previ d'un dret especial o dret de certificació, es diposita en una oficina de correus amb justificant, circula amb garanties especials i és lliurat al destinatari, prèvia signatura del corresponent rebut.

S'observa així que aquest tipus d'enviament rep un tractament especial, des del punt de vista postal, per part de la Renda de Correus, ja que ha de complir una sèrie de requisits previs:

primer, el pagament d'una tarifa específica;

segon, que el destinatari signi un acusament de recepció;

i tercer que el remitent se li lliuri un rebut que acrediti que ha efectuat un enviament certificat.

*Certificon a Vich en Catalunya
16 Oct. 1806*

1806 (16 OCT) Vic a Murcia.

Sobre-escrit certificat amb marca manuscrita: "Certific^m a Vich en Catah^a. (Catalunya) en 16 de Oct^e. de 1806".

Marca de ports manuscrit "50 quarts". Presa de raó a Barcelona (dia 17), València (dia 21) i Alacant (dia 23).

Aspats distintius i al dors: "Recibí Zaplana i firma". Peça inèdita. Fins a l'aparició del present exemplar es desconeixia el correu certificat en aquest Administració durant el període prefilatèlic. Es coneixen dues peces.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correu Certificat

L'enviament d'un sobre certificat d'aquesta manera exigia un control minuciós per part del Servei de Correus, que realitzava un seguiment exhaustiu escrivint manualment al anvers del sobre el dia i el lloc de la estafeta en cada canvi de valisa, les anomenades "*preses de raó*".

En arribar al destinatari, aquest signava l'acusament de recepció al mateix sobre, que era retornat de nou a Correus, el qual el remetia al lloc d'origen, on es conservava fins que el remitent el podia sol·licitar durant un període de temps com a prova que l'enviament havia estat lliurat.

Son molt poques les envoltres conservades d'aquesta manera, ja que, si en el termini de sis mesos el remitent no es presentava a recollir l'envolta de la carta, aquesta era destruïda.

Certificon a Vich en 15 de Diz. de 1806

Adⁿ y Certificon a Vich en 15 de Diz. de 1806
Ignasi Pallor Procurador de
7 r 6
Barcelona

1806 (5 DES) Vic a Barcelona.

Sobre-escrit certificat amb marca manuscrita: "Certificon a Vich en 15 de Diz. de 1806". Marca de ports manuscrita "7 r 6" (rals/quarts) i presa de raó a destinació l'endemà. Aspats distintius i al dors: "*Recibí el pliego*". Peça inèdita. Fins a l'aparició del present exemplar es desconeixia el correu certificat en aquesta Administració durant el període prefilatèlic. Es coneixen dues peces.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correu Certificat

Certifi^{on} á Villafranca del Panades

Pagó Dª Luisa de Sayol . . . 7 r.

*R. bi
Domingo Romo*

Certifi^{on} á Villafranca del Panades
Al Sr D. Domingo Romo.
G. D. Ag^{to}
Calle del Molino & viento No
13. C^{to} Real junto á una Casona,
entrando por la del Per.
Satis en 28 de Julio de 1832
va 31 Julio No 31
Madrid

1832 (28 JUL) Vilafranca del Panades a Madrid

Sobre-escrit certificat amb marca manuscrita: "Certifi^{on} á Villafranca del Panades". Marca de ports:

"8" quarts. Presa de raó a Tarragona (dia 29), València (dia 31), Requena (dia 31), Tarancón i general (Madrid) (dia 2 d'agost). Aspats distintius i al dors: "*Pagó D^aña. Luisa de Sayol 7 r.*", import del dret de certificació 7 rals, i firma: "*Recibí Domingo Romo*".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correu Certificat

Un certificado con destino á

Calaf

Ha entregado en esta Oficina de Correos

D. Margarita

Trasserras Arun?

Seguro de la Oficina de Correos.

Un certificado con destino á *Calaf*
á nombre de *los S.ªs Maria Nubau* por el que á
satisfecho *quatro reales vellón* y se le dá
este resguardo para que por él pueda reclamar á su
tiempo el recibo, que habiendo venido se le entregará
recogiendo éste, que no tendrá fuerza despues de seis
meses de su data.

Visto á 13 de Setiembre de 1824.

El Administrador

[Signature]

1824 (13 SET) Vic a Calaf

Rebut de certificat, emes a Vic el 13 de setembre de 1824, a nom de: "D.ª Margarita Trasserras Arun?". Certificat enviat a la "Sra. Maria Nubau". Import pagat "quatro reales vellón" (4 quarts). Signa l'administrador del correu.

Seguro de la Oficina de Correos.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
“Avisos de Libranzas”

“Avisos de Libranzas” (Gir Mutu o Gir Postal). Era la tramesa de cabals o quantitat de diners entre oficines postals.

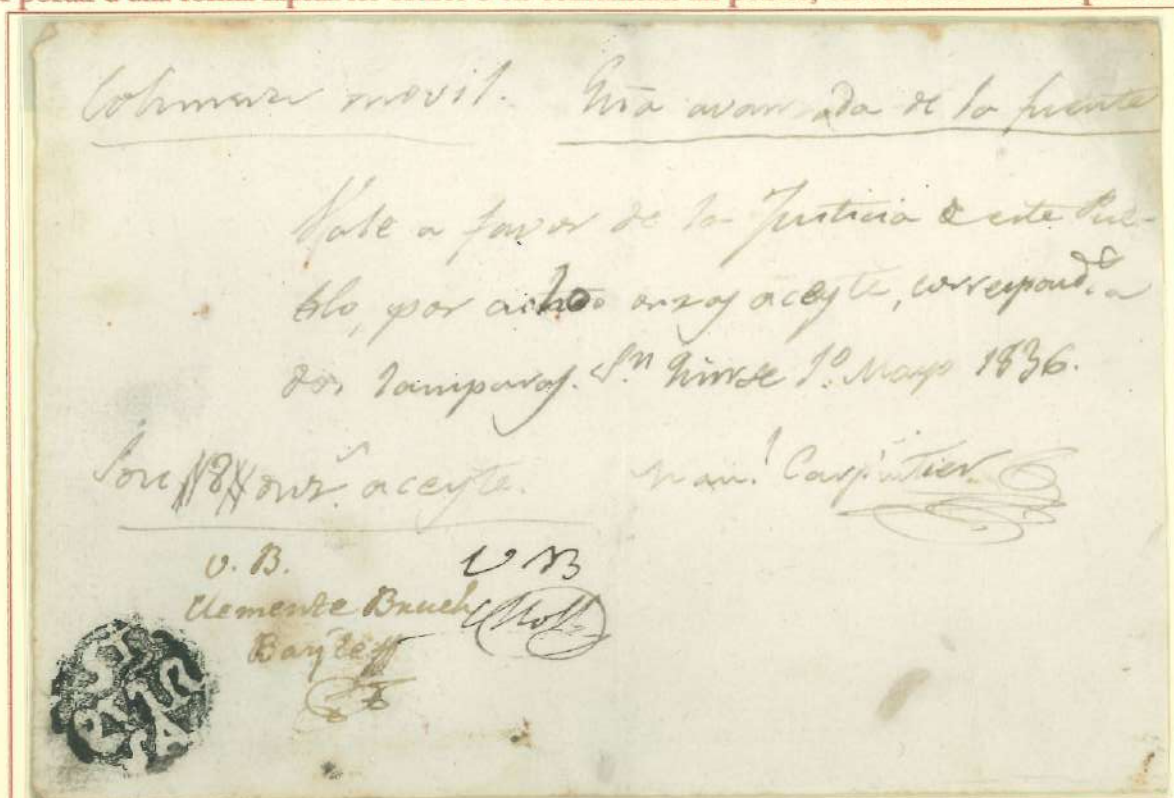
Sobreescrit certificant de “Avisos de Libranzas” datat a a Berga el 2 de març de 1851, amb destinació Valencia, gir mutu entre les dues administracions de correus. Datador: “**BERGA/2 MAR 1851**” (Tipus Baeza). Manuscrit: “Correos” i a l’arribada: “V^a 6 Mzo.”. Revers marca de trànsit per Barcelona.

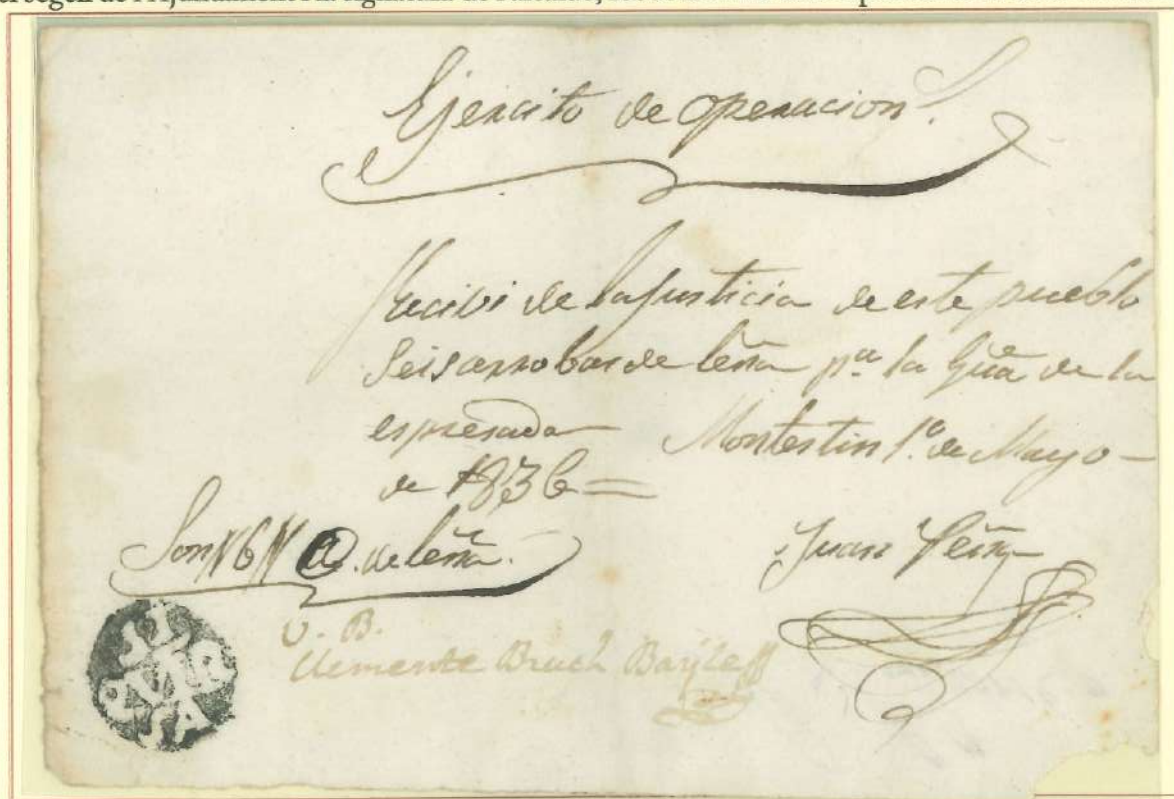
El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correu per Vereda

1.ª Guerra Carlina (1833 - 1840). Durant aquest període en què es trobaven emplaçats varis exèrcits realistes pel territori català en lluita contra les forces carlines, una pràctica habitual era la utilització del "vereder" com a correu propi per portar d'una forma ràpida les ordres o els comunicats als pobles, on s'hi trobava la tropa acampada.

Comunicat de la "Columna Móvil" situada "En avanzada de la Fuente" a Sant Quirze de Besora l'1 de maig de 1836, el segell de l'Ajuntament i la signatura de l'alcalde, rebut la firma del responsable de la columna de l'exèrcit.

Rebut del "Ejército de Operación" a Montesquiú l'1 de maig de 1836, el segell de l'Ajuntament de Sant Quirze

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Diaris, impresos

Real Decreto, estableciendo un nuevo método y precios para el franqueo y la certificación de la correspondencia. 24 de octubre de 1849.

Artículo 7º. Los diarios y demás periódicos se portearán para el franqueo según su peso, a razón de cuarenta reales por arroba, siempre que reúnan las cuatro circunstancias siguientes:

1º. Que sean presentados en las Administraciones de Correos directamente por las redacciones.

2º. Que estén con fajas.

3º. Que en la faja este impreso el título del periódico.

4º. Que no contengan signos ni otra cosa manuscrita más que el nombre del suscriptor y del pueblo en que éste resida.

Faixa que enviaba el diari "HERALDO", datat a Barcelona el 24 de juny de 1852, enviat al "Sr. Domingo Coma" de Figueres. Datador borrós en color negre de Barcelona (Tipus Baeza): "BARCELONA/24 JUN 1852". Revers datador d'arribada: "FIGUERAS/25 JUN 1852" en vermell.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Diaris, impresos

L'enviament de **diaris** i **impresos**, es solia trametre amb una faixa de paper ont anaba l'adreça del destinatari i que el Correu marcaba.

Butlletí Municipal datat a a Barcelona el 15 de Febrer de 1849, enviat al "**Ayuntamiento de Saderra**" i dirigida al "**Sr. Marcelo**". Marca de ports manuscrit: "**18**" divuit quarts.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Marques d'intervenció Barcelona.

Carta datada a Roma el 12 de maig de 1731, dirigida a "**Dn. Gaspar Bastero Canonge y Dagà de la Sta Iglesia**" de Barcelona.

Ports: "r 2" 2 rals en negre.

Revers: marca oval en negre d'intervenció de l'Administració de Correus de Barcelona.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques d'intervenció Barcelona

Marques d'intervenció aplicades a l'arribada per l'Administrador Principal de Correus de Barcelona:

"ORTIZ" i "FERNANDEZ".

Carta d'origen Cervera (1755c.). Marca lineal: "C E R V E R A" en tinta d'escriure, i marca "ORTIZ" (P.E.2) estampada a Barcelona a l'arribada.

Carta d'origen Manresa 1765. Marca lineal : “CATALVÑA” de Manresa, i marca “FERNANDEZ” (P.E.3)
estampada a Barcelona a l'arribada.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Marques d'intervenció Barcelona.

Aquestes marques administratives eren estampades a l'arribada, al revers de la carta, encunyats a la Caixa de Barcelona:

Carta datada a Vic el 13 de desembre de 1779, amb la marca: "V./PRINCIPADO/ D CATALVÑA" en negre de Vic, porteig "B.5" i al revers marca d'intervenció a l'arribada a Barcelona: "B.^{NA}Y."

Carta datada a Vic el 11 d'agost de 1791, amb la marca "V./PRINCIPADO/D CATALVÑA" en negre de Vic, porteig "B.5" i al revers marca d'intervenció a l'arribada a Barcelona: "B.^{NA}INTDO".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Marques d'intervenció

Carta datada a El Vendrell el 23 d'agost de 1806, amb destinació Barcelona.

Marca de ports manuscrit: "6" quarts.

Revers: marca d'intervenció de Tarragona: "CDA CRO".

Carta datada a Saragossa el 19 de desembre de 1835, destinació Vic. Marca coronada: "ARAGON" i ports:

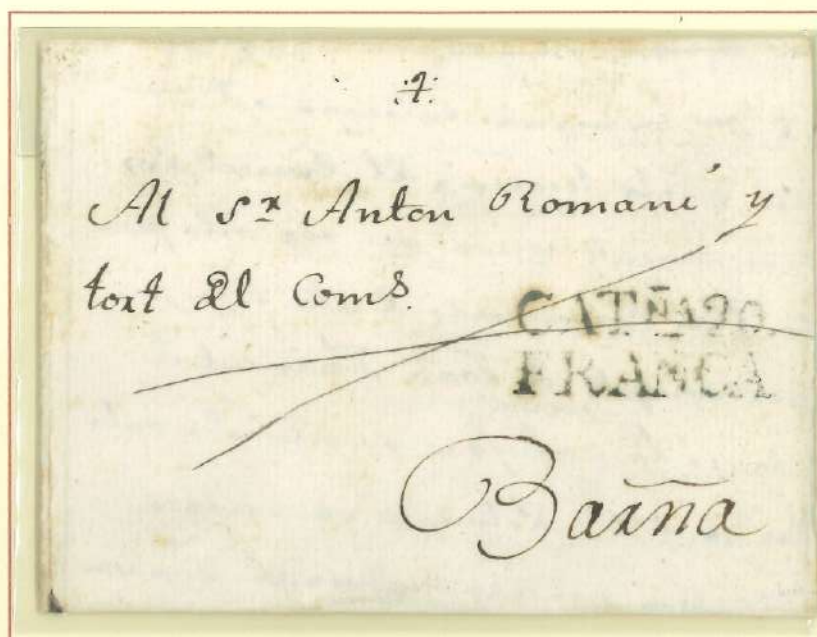
"8" quarts, import corresponent a 7 quarts d'una carta d'Aragó més 1 quart de recàrrec de repartiment.

Marca d'un cercle i aspa en color vermell, d'intervenció de Barcelona, molt poc freqüent estampada a la part frontal de la carta. Revers en vermell arribada a Barcelona el 24 de desembre.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Marques de Franqueig.

La marca: "FRANCO" o "FRANCA" s'utilitzaven com a marca d'origen prèviament franquejada o de pagament voluntari a la sortida. Per distingir aquest tipus de carta es feia una grafia en forma d'aspa a l'envolta.

Carta datada a Igualada el 23 de maig de 1816, amb destinació Barcelona. Marca: "CAT^N20/FRANCA" de Igualada i grafia en forma d'aspa.

Carta datada a Lleida el 14 de febrer de 1819, amb destinació Barcelona. Marca: "FRANCO" de Lleida i grafia en forma d'aspa.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Marques de Franqueig.

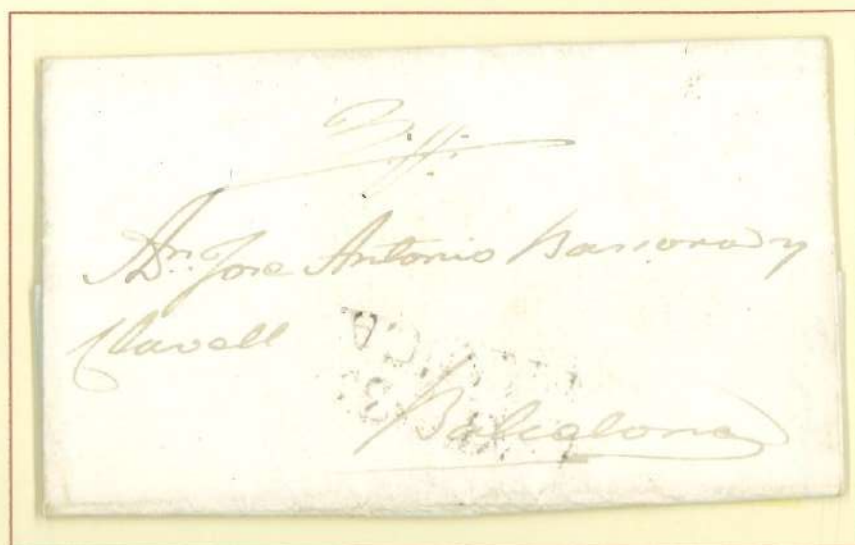

Carta datada a Vic el 10 de desembre de 1826, amb destinació Madrid. Marca: "CAT^{NA}44/FRANCA" de Vic i grafia en forma d'aspa. Revers marca d'arribada a Madrid el 19 de desembre.

Carta datada a Manlleu el 14 d'octubre de 1844, amb destinació Alcoi. Marca: "FRANCO" de Vic. Datador: "VICH/14 OCT.1844" i grafia en forma d'aspa.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Marques de Franqueig.

Carta datada Reus el 1 d'octubre de 1823, amb destinació Barcelona. Marca: "CATNº33./FRANCA" de Reus.

Carta datada a Barcelona el 19 de juliol de 1847, amb destinació Palteja. Marca: "FRANCO", grafia de l'aspa en tinta. Manuscrit. "Franco". Datador: "BARCELONA/19 JUL.1847".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Marques de Franqueig.

Carta datada a Barcelona el 21 de març de 1832, amb destinació Madrid. Marca: "**FRANCO**" de Barcelona.
Revers marca d'arribada el 27 de març.

Carta datada a Vic el 16 de desembre de 1844, amb destinació Barcelona. Marca: "**FRANCO**" de Vic.
Datador: "**VICH/16 DIC.1844**"

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Correus Marítims.

Veracruz (Mèxic) – Calella

L'Havana (Cuba) - Barcelona

Carta datada a Veracruz (Mèxic) el 28 de juny de 1810. Marca: "**NUEVA ESPAÑA**" en vermell i porteig manuscrit: "8 r" vuit rals. Al front "Cataluña" i nom del vaixell, "Bergantín Catalina".

Carta datada a L'Havana (Cuba) el 21 de juny de 1819. Marca: "**ISLAS DE BARLOVENTO**" en negre i porteig manuscrit: "7 r" set rals. Al front "Cataluña" i nom del vaixell, "Bergantín Argos". Revers arribada a Barcelona 20 d'agost 1819.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Correus Marítims

Arbucies – Veracruz (Mèxic)

Vilanova i la Geltrú – L'Havana (Cuba)

Carta datada a Arbucies el 10 de juliol de 1813, destinació Veracruz (Mèxic), sense marca del correu, portada privadament, segons interior del text: "*por conducto del Capitán Francisco Moreu*", que portava la mercaderia relacionada en la carta. **Desinfectada**, porta dos talls de 2,5 mm.

Carta datada a Vilanova i la Geltrú, el 14 de maig de 1832, amb destinació L'Havana (Cuba), marca de sortida: "V.46/CATALUÑA" en negre. Al dors marca "E" en cercle de la "Empresa", de les cartes procedents d'Espanya.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Correus Marítims.

L'Havana – Vilanova i Geltrú

Carta datada a L'Havana el 3 de febrer de 1833, amb la marca "HABANA FRANCO" en negre i manuscrit: "Con el Correo de la Empresa n.º 4".

Carta datada a L'Havana el 28 d'agost de 1834, amb la marca: "HABANA FRANCO" en negre i manuscrit: "Con el Correo de la Empresa n.º 1" i "Cataluña".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correus Marítims.

Santiago de Cuba – Barcelona

Carta datada a Santiago de Cuba el 19 de juny de 1838. Marca: “**DE FRANCL**” d’entrada a Barcelona i ports:

“**7R**” set rals i “**8**” vuit morabatins (2 *quarts*), tarifa per una carta de *Indies* fins un pes de sis *adarmes*, i sobre-port de 1 quart per Reial Ordre de 27 de maig de 1837 i 1 quart per Ordre de 26 de maig de 1838.

Carta datada a Santiago de Cuba el 18 de juny de 1839. Marca: “**ISLAS DE BARLOVENTO**” d’entrada a

Barcelona i ports: “**7R**” set rals i “**8**” vuit morabatins (2 *quarts*), sobre-port de recàrrec a Catalunya per la Guerra Carlina i que es va aplicar de març de 1837 fins setembre de 1840.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correus Marítims.

Santiago de Cuba – Barcelona

Matanzas - Vic

Carta datada a Santiago de Cuba el 30 de novembre de 1837. Marca: “**YNDIAS**” en vermell d’entrada a Barcelona i ports manuscrit: “7 r.” set rals i “4” morabatins (1 quart), tarifa per una carta de *Indies* fins un pes de sis *adarmes* i sobre-port de 1 quart per Reial Ordre de 27 de maig de 1837.

Carta datada a Matanzas (Cuba) el 17 d’octubre de 1840. Marca: “**YNDIAS**” en blau d’entrada a Barcelona i ports manuscrit: “5 r.” cinc rals i “8” morabatins (2 quarts), tarifa per una carta de *Indies* fins a un pes de cinc *adarmes* i sobre-port de recàrrec a Catalunya per la Guerra Carlina i que es va aplicar de març 1837 fins setembre de 1840. (dues cartes conegudes a Vic)

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correus Marítims.

L'Havana (Cuba) - Barcelona

Santiago de Cuba - Barcelona

Carta datada a l'Havana (Cuba) el 31 de maig de 1839. Marca: "HABANA FRANCO" en negre. Marca: "8 ms." vuit morabatins (2 quarts) pagament de recàrrec de guerra. Manuscrit: "Cataluña".

Carta datada a Santiago de Cuba el 20 de setembre de 1839. Datador d'arribada a Cadis: "CADIZ/14 NOV./1839" i ports "21" quarts en color blau. Manuscrit: "Vapor francés Fenicio".
Revers marca d'arribada a Barcelona el 23 de novembre, en color blau.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Correus Marítims

Sant Feliu de Pallarols – “Nuevas Filipinas”, Texas

La provincia de Texas o “*Las Nuevas Filipinas*”. L’any 1691 es crea “el camino real”, la primera via oficial de Texas, que anava desde el Rio Grande, al nord de la “Nueva España” fins la “misión de San Francisco de las Tejas” que s’acabava de fundar (l’any 1690), situada a l’Est de Texas, i que va donar nom a la provincia de Texas. El primer governador fou Domingo de Terán de los Rios. “Las haciendas de ganado”, tal com les coneixem a Texas i Estats Units, van començar a la vall del “Rio San Antonio” en el segle XVIII quan Texas era una part de la “Nueva España”. Les primeres grans transhumàncies de ramats de bovins “*Longhorn*” van ser portades per texans espanyols entre els anys 1779 i 1782, que van ajudar a la victòria de la Revolució Americana. Després de la batalla de Saratoga, les nacions europees: França, Espanya i Holanda s’uniren a la causa de les colònies americanes en la seva lluita contra Anglaterra. Carles III nomenà Bernardo Gálvez cap de les tropes espanyoles contra els britànics a la zona de la Costa del Golf. Per tal de suministrar carn a l’exèrcit en operacions, va manar sortir de San Antonio de Bexar el més d’agost de 1779, dos mil caps de bestiar “*Longhorns*” texans cap a la Luisiana. Durant els anys 1779, 1780, 1781, 1782 entre deu i quinze mil caps de bestiar van sortir dels ranxos de Bexar i La Bahia.

Carta datada a Sant Feliu de Pallarols el 10 de gener de 1840, destinació “*Mantua y Montecuelo*” en trànsit per L’Havana, manuscrit: “*Nuevas Filipinas*”, Texas. Marca: “**OLOT 30/ CATALUÑA**” en vermell i portieg: “4” rals. Al revers marca en un cercle en negre sense identificar.

El Correu a Catalunya (segles XVIII - XIX)

Correus Marítims

Santiago de Cuba – Barcelona (Via Anglaterra)

Carta datada a Santiago de Cuba el 7 de desembre de 1842. Entregada al consolat Britànic de Santiago que feia d'oficina postal. Ports: **2/1** manuscrit pagat al correu Britànic (2 chelins / 1 penic) per un pes de $\frac{1}{4}$ d'unça o 4 *adarmes*.

Marca de recepció a Londres (24 gener 1843) en color negre al revers de la carta i marca al frontal: "**PAID**" en taronja de data 24 gener 1843, en requadre.

Manuscrit: "**Via France**", per no ser enviada a Espanya pel correu marítim de Southampton a Santander, Corunya o Vigo; per ser el port més car que entrada per Calais enviada a Barcelona per via terrestre. Datador de Calais indicant la procedència de "**Ag**" (Anglaterra) el 26 de gener de 1843, en color vermell (poc freqüent).

Ports: "**10 R**" (10 rals de velló) d'arribada a Barcelona, en color vermell, corresponent a la taxa d'una carta procedent d'Anglaterra fins un pes de 4 *adarmes*.

Revers: datador tipus "Baeza" d'arribada a Barcelona en vermell il·legible.

El Correu a Catalunya (segles XVIII - XIX)
Correus Marítims

Puerto Príncipe - Barcelona.

Maranhão (Brasil) - Barcelona (Via Lisboa).

Carta datada a Puerto Príncipe (Cuba) el 20 d'octubre de 1843, destinació Barcelona, per via de La Havana.

Marca: **"ISLAS DE BARLOVENTO"**. Ports: **"5 R"** (cinc rals).

Revers arribada: **"BARCELONA 12 ENº 1844"**

Carta datada a Maranhão (Brasil) el 1 de juny de 1845, destinació Barcelona, per via de Lisboa (Portugal).

Marca d'entrada a Lisboa: **"9 LISBOA 7"**. Manuscrit: **"Via de Lisboa"**. Ports: **"7 R"** (set rals).

Interior anotació la data d'arribada 18 d'agost 1845.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correus Marítims.

Matanzas - Barcelona.

Puerto Príncipe - Vilanova i Geltrú.

Carta de Matanzas a Barcelona, 4 de gener de 1845. Datador "Baeza" vermell sortida de Matanzas i marca:

"**FRANCO**" indicació de ports pagats fins la Península. Estampat a la Havana la marca de la Empresa "**CORREO MARITIMO Nº 4**". Revers: Marca de ports "**1**" ral per trajecte terrestre de Matanzas a la Havana i "**2**" rals de port marítim fins Espanya.

Carta de Puerto Príncipe a Vilanova i Geltrú, 17 d'octubre de 1845. Marca. "**FRANCO.**" de la Havana i "**CORREO MARITIMO Nº2**" de la Empresa.

Les dues cartes van arribar al port de Cadis.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Correus Marítims.

Manila – Barcelona

Carta datada a Manila (Filipines), el 26 de novembre de 1845, destí "Reus ó Barcelona", portada privadament pel capità del vaixell, que la diposità a la bústia a Cadis. Marca "baeza" en trànsit: **"CADIZ/14 MAY.1846"** i porteig: **"1R."**, en vermell de Barcelona.

Revers: arribada a Barcelona, marca "baeza" de data: **"21 MAY.1846"**. Temps transcorregut desde el dia de la sortida fins l'arribada sis mesos. Aixó ens dóna un exemple de la tardança en les comunicacions desde les colònies de Filipines a la Península.

Port de Barcelona "Casa del Port Franch"

El Correu a Catalunya (segles XVIII - XIX)
Correus Marítims

La Habana – Barcelona (Via Anglaterra)

Carta datada a La Habana el 29 d'abril de 1853. Entregada al consolat Britànic de Santiago que feia d'oficina postal.
Ports: **2/1** manuscrit pagat al correu Britànic (2 chelins / 1 penic) per un pes de $\frac{1}{4}$ d'unça o 4 *adarmes*.

A l'arribada a Londres s'aplica l'encuny: "**PF**" en color taronja, indicació de pagat fins la frontera d'Espanya. Marca de recepció: "**PAID**" i data 10 de maig de 1854.

Datador de Calais (França) indicant la procedència de "**ANG**" (Anglaterra) el 12 de maig de 1854 en negre.

Ports: "**24 R^s**" (24 rals de velló) d'arribada a Barcelona, en color blau, corresponent a la taxa d'una carta procedent d'Anglaterra fins un pes de 10 *adarmes*. Complement de la taxa de "**6.ms**" (6 morabetins) corresponent a un recàrrec per la millora de camins a Catalunya (5 de juliol de 1843 fins 31 d'agost de 1845), equivalent a 1 quart de velló.

Revers: datador tipus "Baeza" d'arribada a "**BARCELONA 21 MAY 1853**"

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Correus Marítims.

Puerto Principe (Cuba) – Barcelona

Campeche(Mèxic) - Barcelona

Carta datada a Puerto Principe (Cuba) el 1 d'abril de 1854. Marca: "PTO.PRINCIPE/ 1 ABR.1854/ISLA DE CUBA" en blau i marca de porteig doble: "5" i "7 R" rals en blau i

"6ms." en vermell de Barcelona, manuscrit: "Cataluña"

Revers: arribada a Barcelona en vermell i marca "0" en blau.

Carta datada a Campeche (Mèxic) el 6 d'octubre de 1851. Marca en trànsit per Cuba: "HABANA/4ENº 1852" en blau, marca de ports: "5" rals en blau i "5R" en vermell de Madrid, "6ms" en vermell de Barcelona.

El Correu a Catalunya (segles XVIII - XIX)
Correus Marítims

Maó - Barcelona.

Carta datada a Maó (Menorca) el 10 de maig de 1821, destinació Barcelona. Marca: "MENORCA".
Ports: "12" quarts

Carta datada a Maó (Menorca) el 7 d'abril de 1834, destinació Barcelona. Marca: "MENORCA".
Ports: "8" quarts

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

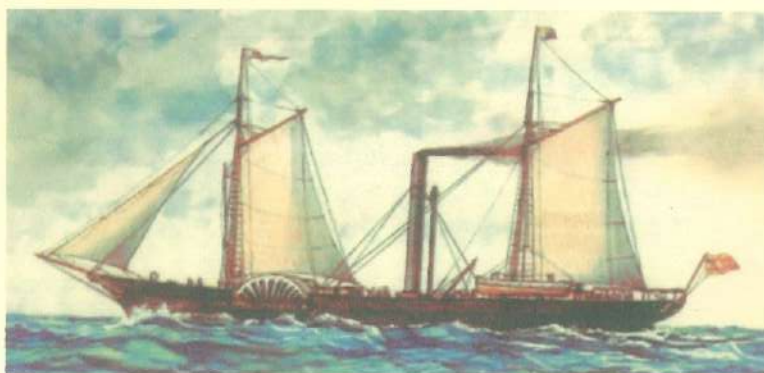
Correus Marítims

El Mallorquin

En data 7 de setembre de 1837 comença la nova era de la navegació marítima mallorquina amb l'arribada a Palma des de Londres del vapor "*El Mallorquí*" fou el primer vaixell de vapor amb matrícula de l'illa. "*El Mallorquí*" fou conegut popularment com "*El Pagès*" per portar a proa una talla de fusta policromada representant un pagès mallorquí. Va ser construït a les drassanes de "Druffus & Company" a Aberdeen (Anglaterra). Les seves mides eren de 45 metres d'eslora i 9 de màniga i l'altura de la coberta era de 3 metres. Construït amb fusta, la part inferior submergida estava recoberta de planxes de coure. El motor d'una força de 120 cavalls feia moure dues rodes de pales: una al cantó de babord i l'altra estribord. La velocitat màxima era de 11 nusos; igual que els vaixells de la seva època, continuava portant veles en dos pals, les quals servia per seguretat en cas d'avaria del motor. Era propietat de "*Empresa del Paquete de Vapor Mallorquí*", un més després de la primera arribada al port de Palma, "*El Mallorquí*" fou posat oficialment en servei, sortint de Palma amb destí Barcelona. Portant a bord 22 passatgers, correu i també mercaderies varies. "*El Mallorquí*" va estar actiu fent la línia Palma Barcelona i viceversa fins l'any 1859 que va participar en les operacions de la guerra entre Espanya i el Marroc, fins que el 1860 fou comprat per la "*Empresa Mallorquina de Vapores*" i després desballestat. Entre els personatges que van viatjar en aquest vaixell destaquem *Frédéric Chopin* i la seva acompanyant sentimental, l'escriptora francesa *Samantine Aurore Lucil Dupin*, coneguda com *George Sand*.

Carta datada a Barcelona el 10 de maig de 1840, destinació Palma de Mallorca. "*Vapor el Mallorquí*", portada pel vapor de la línia Palma - Barcelona. Marca borrosa de Barcelona i ports : "*B.11*" en vermell.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correus Marítims

"El Delfin"

Vapor propietat de la "Cia. Catalana de Vapor", entrà en funcionament l'agost de 1836, feia la línia Barcelona - Valencia i viceversa, l'any 1837 com a conseqüència de la guerra carlina el govern contractà a la "Cia. Catalana de Vapor", per el transport de la correspondència, i l'obligà a portar el correu setmanal a les poblacions de: Sitges, Vilanova, Vendrell i Tarragona. També va fer alguns viatges a Marsella amb escala a Port-Vendres, i cap al sud fins a Cadis. D'aquest tipus de Correu s'anomena de **Cabotatge**.

Carta datada a Barcelona el 24 de gener de 1837, destinació Reus. "*El Delfin*", portada pel vapor de la línia Barcelona -València. Marca: "**B.CATALVNIA**" de Barcelona i marca de ports: "**7**" en vermell.

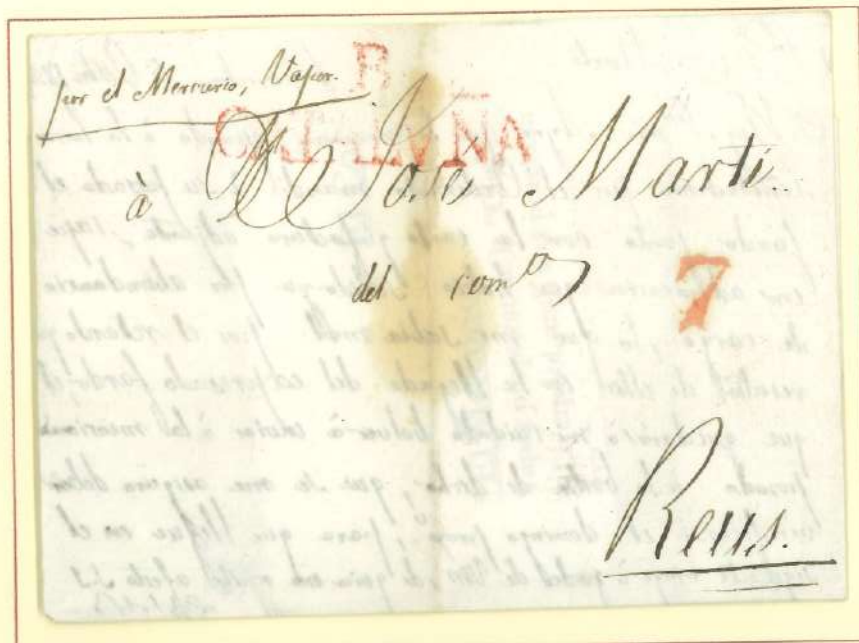
— Recorregut del Correu de Cabotatge dels vapors a la costa del Mediterrani.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correus Marítims

"El Mercurio"

Vapor propietat de la "Cia. Catalana de Vapor" entrà en funcionament el 20 de març de 1837. Va ser construït a Liverpool, amb una potència de 110 cavalls. Feia el recorregut de Marsella fins a Cadis, des de 1837 igual que "El Delfin" transporta també el correu, fent un repartiment setmanal a les poblacions costeres catalanes i arribà fins els ports de València i Cadis. **Correu de Cabotatge.**

Carta datada a Barcelona el 5 d'octubre de 1837, destinació Reus, manuscrit: "por el Mercurio, Vapor". Marca: "B.CATALVÑA" de Barcelona i marca de ports: "7" en vermell.

Carta datada a Cadis el 2 de març de 1839, destinació Barcelona, manuscrit: "Por el vapor", portada pel "Mercurio". Marca: "CADIZ 2 MZO" i ports: "15" en blau, revers arribada a Barcelona el 10 de març. (Import de la carta : 13 quarts, més el recàrrec de la guerra carlina: 2 quarts "del barón de Meer").

El Correu a CARALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correus Marítims

"Fenicio"

El dia 20 de juny de 1838 la **Cia. Perier** va posar en servei el vapor: "**Fenicio**", feia la línia Marsella - València fins a Gibraltar i Cadis. Fou utilitzat com a vapor correu, conduïa correspondència a França i viceversa. Degut al bloqueig de la guerra carlina (1833-1840), va ser utilitzada la ruta marítima com la més segura per donar sortida a la correspondència a l'estranger i a poblacions com Calella i Roses en trànsit cap a Marsella.

Carta datada a Marsella el 31 de maig de 1843 amb destinació Barcelona, manuscrit: "**Phénicien**", vapor de la línia Marsella-Barcelona, datador: "**MARSEILLE/1 JUN/43**", marca: "**P.P.**" de ports pagats fins a la frontera en vermell, marca de ports: "**4 R**" quatre rals import d'una carta arribada de França.

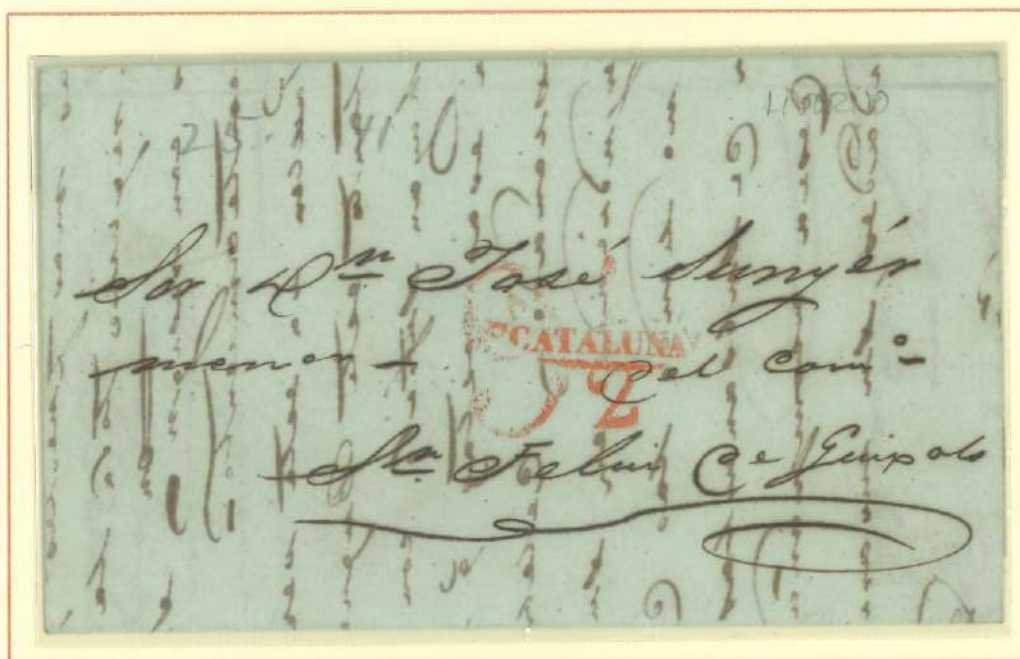
Targeta postal del port de Marsella, datador : Marsella del 12 de febrer de 1903

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correus Marítims

Carta datada a Marsella (França) el 18 de desembre de 1834, destinació Sant Feliu de Guíxols, carta portada en vaixell i dipositada al correu de Barcelona. Marca: "B./CATALVÑA" i ports: "9^{1/2}" quarts.

Carta datada a Livorno (Itàlia) el 25 de gener de 1841, destinació Sant Feliu de Guíxols. Anotació interior: "Este viene por conducto del paisano Capitán Lorenzo Bosch", aquest la va dipositar al correu de Barcelona. Marca: "BARCELONA/CATALUÑA" i ports: "9^{1/2}" quarts.

Les dues cartes son una mostra de Frau al Correu, ja que van ser portades per un particular i aquest les va dipositar a la bústia de Barcelona, sols van pagar l'import del correu interior de la Península.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correus Marítims

Carta datada a Matanzas (Cuba) el 10 de juny de 1840, destinació Vic (Barcelona), portada de forma privada i entregada al correu de Vigo (Galícia). Marca: "**VIGO GALICIA**" i manuscrit els ports: "**13**" quarts.

Carta datada a Barcelona el 3 de març de 1847, destinació Trinidad (Cuba). Encaminada fins l'Havana per: "**Jacard y C**". Marca Baeza: "**HABANA 24 JUN. 1847/ISLA DE CUBA**", datador Tipus I. Marca de ports: "**1^{1/2}**" rals de plata forta, tarifa interior de Cuba. Revers arribada a Trinidad el 28 de juny 1847.

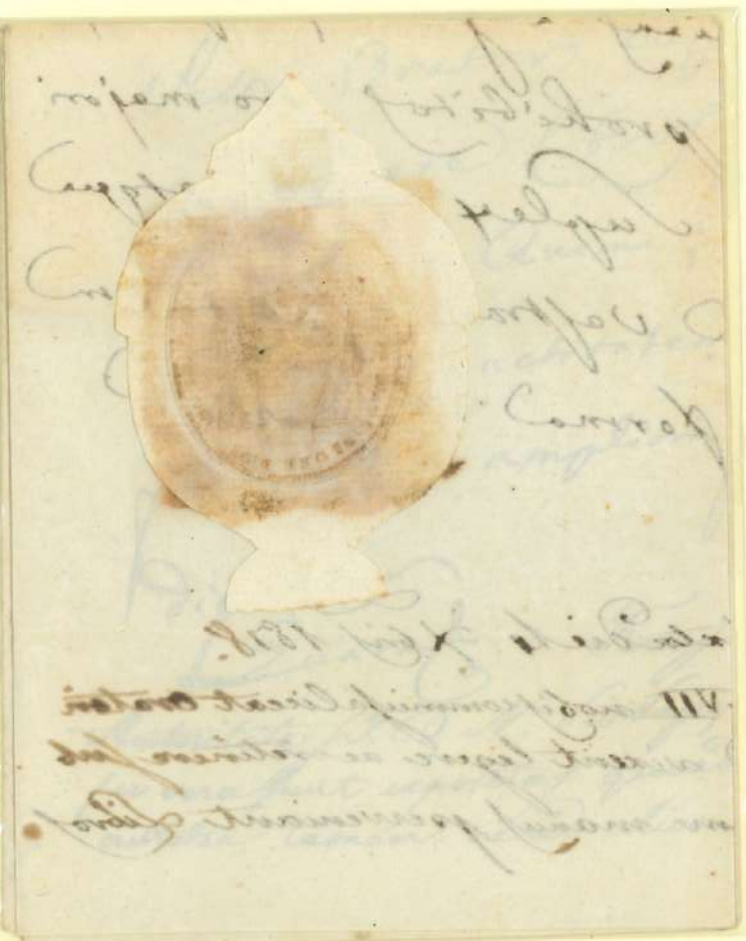
Les dues cartes son una mostra de Frau al Correu, ja que van ser portades per particulars, i aquests les van dipositar la primera a la bústia de Vigo (Galícia) i la segona a l'Havana (Cuba).

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correu eclesiàstic internacional

Sota aquesta denominació s'inclou la documentació administrativa i jurídica emanada dels organismes de la Santa Seu amb destinació a territoris catalans. Aquest conjunt comprèn reescrits inquisitorials, decrets i indulgències apostòliques, dispenses i rescripts romans.

En període prefilatèlic, aquests documents circulaven en forma de carta plegada, amb segells institucionals en sec i indicacions relatives a la tramitació de cancelleria. Constitueixen testimoni de les relacions administratives entre Roma i les jurisdiccions eclesiàstiques catalanes dins el marc de les comunicacions europees d'època moderna i contemporània.

Reescrit inquisitorial romà retornat a Catalunya
Roma, 1818 adreçada al Papa Pius VII.

Reescrit oficial expedit a Roma per la **Sagrada Congregació de la Inquisició**, en resposta a una súplica prèvia enviada des de Catalunya per *Josep Victor Gibert*, advocat del Reial Consell de Barcelona. Document retornat per correu eclesiàstic internacional Sense franqueig ni marques postals, validat amb segell en sec inquisitorial. Testimoni del funcionament del correu institucional i del control de llibres prohibits a inicis del segle XIX.

Detall dels llibres sol·licitats:

Obres de Nicolau Maquiavel, Pierre Bayle, Julien Offray de La Mettrie, l'obra *De l'Esperit*, *La Paucelle* D'Orleans, *Adonide de Marini*, i altres semblants.

Almo Dno Nostro
Pape Pio VII.

Pro

Joseph Victor Gibert
Adv. Barcinonensi

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correu eclesiàstic internacional

Dispensa de la Sagrada Penitenciaria Apostòlica ,Roma 1832

Document oficial expedit a Roma i adreçat a un clergue de la diòcesi de Vic, concedint-li dispensa temporal de l'Ofici Diví. **Sense ports ni marques postals**, ja que circulava com a **correu intern eclesiàstic**, transportat fora del sistema postal civil. Inclou **segell embosat de la Penitenciaria**.

Decret apostòlic d'indulgència. Mas Llopart, Sant Julià de Vilatorrada (Osona) 1837

Carta administrativa expedida a Roma el 19 d'abril de 1837 per la Cancelleria Apostòlica durant el pontificat de Gregori XVI, adreçada a Josep Albareda (Catalunya). Present segell en sec pontifici oval (claus creuades i tiara) i anotació manuscrita "**Gratis**", indicant exempció de drets de cancelleria. La gràcia fou concedida per autoritat cardenalícia romana i executada a nivell local

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

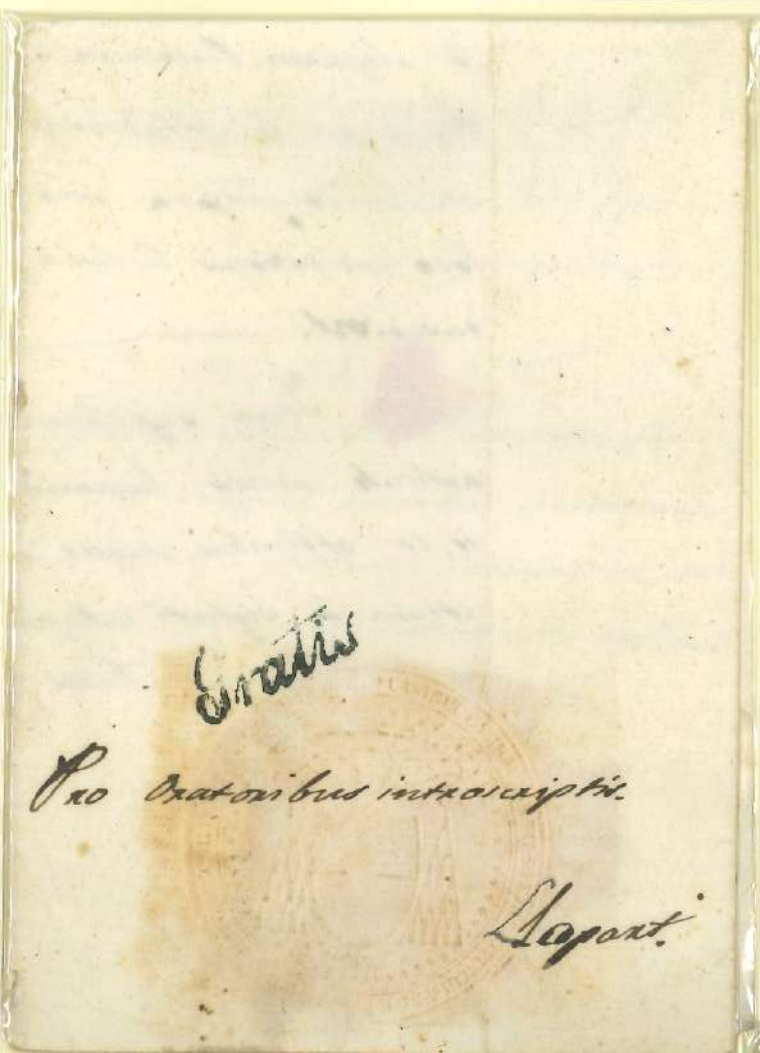
Correu eclesiàstic internacional

Decret apostòlic d'indulgència

Mas Llopart, Sant Julià de Vilatorrada (Osona) 1838.

Document manuscrit pel qual s'atorga una Indulgència plenària als membres de la casa Llopart i als seus parents. La gràcia fou concedida per autoritat cardenalícia romana i executada a nivell local. Presenta segell en sec amb barret cardenalici, símbol de validació pontifícia.

La peça il·lustra el funcionament del correu i de les xarxes administratives entre Roma i la Catalunya rural al segle XIX.

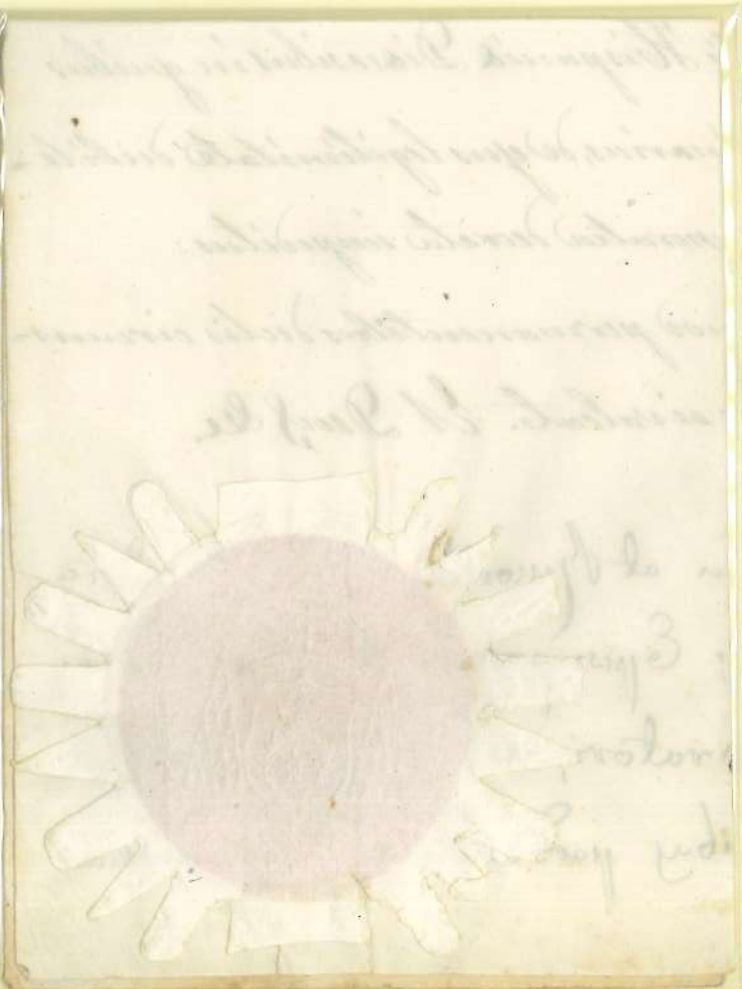
Rescripte romà transportat per via privada.

Roma, 15 juliol 1845

Document de la *Sacra Congregatio Episcoporum et Regularium*, segellat en sec, concedint facultats canòniques a un sacerdot de la diòcesi de Vic.

La peça no circulà pel correu postal oficial, sinó mitjançant conducta eclesiàstica, pràctica habitual per a documentació sensible en períodes d'instabilitat institucional.

La peça no presenta marques postals ni franqueig. Ja que va circular per conductes eclesiàstics o diplomàtics, Testimoni excepcional de via privada internacional Roma-Catalunya.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correu eclesiàstic

L'església disposà de canals propis de comunicació oficial, sovint exempt de franqueig, utilitzats per bisbats, tribunals i institucions fiscals eclesiàstiques. Aquestes cartes presenten marques específiques que identifiquen la seva naturalesa i funció administrativa.

La Santa Croada constituí una administració pròpia amb competències fiscals i jurídiques, utilitzant comunicacions oficials denominades "*veredes*", amb curs administratiu i règim postal exempt.

"*Les veredes*" de la **Santa Croada** constitueixen el pas de les comunicacions eclesiàstiques internes a la seva integració dins el correu oficial, mantenint règim exempt però sotmeses al control postal.

Receptoría de la **Vereda de Cruzada**, Diòcesi de Barcelona. Comunicació administrativa al col·lector de la Torre de Claramunt. Marca institucional circular: "**VEREDA DE CRUZADA**" en negre i datador tipus Baeza:

"**BARCELONA/19 JUL./1854**"

El Correu a CATALUÑA (segles XVIII - XIX)

Correu Desinfectat

La Pesta Groga de 1800, entra per la part de Cadis i es va estendre per tot Andalusia, l'any 1805 va arribar a tota la costa mediterrània. En aquest període totes les mercaderies, productes de consum i la correspondència, tenien necessitat d'una llicència superior per creuar els cordons sanitaris, sols les cartes del Reial Servei, podien passar sempre que haguessin estat tractades o desinfectades en vinagre.

Carta datada a Antequera el 18 de febrer de 1800, destí St. Esteve d'en Bas (La Garrotxa). A primers d'any ja es presenta la epidèmia a Andalusia. Desinfecció amb un tall de 22 mm. a la part central i marques de vinagre.

Marca: "ANTEQUERA/AND^AALTA"

Ports manuscrit: "11" quarts, import del correu de Andalusia 10 quarts, més 1¹/₂ de repartiment local.

Carta datada a Barcelona el 12 d'agost de 1803, destí Sant Hilari Sacalm, marca de ports: "B.5" quarts.

Tall de desinfecció de 38 mm. Indicacions de trànsit per Mallorca i Santa Coloma de Farnés.

El Correu a CATALUÑA (segles XVIII - XIX)

Correu Desinfectat

Correu durant la Guerra de la Independència (1808 - 1814). A principis del segle XIX, va ser una pràctica molt corrent la desinfecció del correu en els "Lazarets", ports i oficines a la frontera amb França, molt utilitzar pel correu civil i militar sobre la correspondència rebuda des de l'estranger a França. Aquí presentem una mostra de desinfecció del correu marítim al "Lazareto de Maho" i l'altre correu interior de Catalunya.

Carta datada a Terrassa, el 18 de febrer de 1813, destí Palma de Mallorca. Marca: "V.46 CATALUÑA", de Vilanova i la Geltrú, marca de ports: "9" quarts.

La carta va ser transportada per vaixell i desinfectada al "Lazareto de Maho"; presenta quatre talls al extrem de la carta i un de vertical a la part central de 20 mm. i marques de vinagre.

Carta datada a Vic, el 6 d'agost de 1811, destí Sitges, sense marques postals, va ser conduïda privadament. La carta va ser desinfectada, presenta un tall de 35 mm. i marques de vinagre.

El Correu a CATALUÑA (segles XVIII - XIX)

Correu Desinfectat

La Pesta groga de 1821. La epidèmia de febre groga va entrar a Barcelona procedent de Cuba. Es calcula que moriren 20.000 habitants d'un total de 120.000. La Junta Superior de Sanitat de Catalunya va tenir que traslladar-se a Esparraguera, en lloc de la capital, per estar aquest poble lliure de contagi. Les dues cartes que es presenten van ser desinfectades amb vinagre i tenen un tall en la part central de 30 mm i 22 mm.

Carta datada a Vic (Osona) el 30 d'agost de 1821, destí Valls. Marca: "V 44. CATALUÑA"

Carta datada a Mora la Nova (Ribera d'Ebre) el 5 de novembre de 1821, destí Esparraguera.
Marca: "A. 2º CATALUÑA" de Alforja. Ports manuscrit: "6" quarts.

Text interior: "*En Ascó queda lo contagi reduhit à un malals, y 11 convaleixens y van continuant ab las fumigacions a las cases*"

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Correu Desinfectat.

Correu Desinfectat:

Carta datada a Poblet el 7 de desembre de 1813, amb destinació Palma de Mallorca en trànsit per Tarragona.

Marca: "E.14/CATALUÑA" de l'Espluga de Francolí i marca manuscrita de ports: "9" quarts.

Desinfectada, dos talls verticals de desinfecció de 22 mm.

Carta datada a Roda de Ter el 5 de desembre de 1821, amb destinació Calaf. Marca: "V.44/CATALUÑA" de Vic en trànsit. Sense marca de ports.

Desinfectada, un tall horitzontal de 20 mm.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correspondència sortida a l'estranger

El Servei postal amb França.

Juan de Tasis va firmar un conveni postal amb França l'any 1573 i un altre el 1601. L'any 1660 s'aconsegueix un nou acord amb França que permet entregar el correu a Irún i a continuació transportar-lo a París amb missatgers francesos, amb un marge de temps de 5 - 5^{1/2} dies a l'estiu i 6 - 6^{1/2} dies a l'hivern. Per reexpedir les cartes a Brussel·les eren 40 hores (entre 42 i 50 hores en cas de mal temps). El correu a Itàlia era portat a Bordeus i des d'aquí reenviat per missatgers francesos. El desembre de 1669 es va autoritzar als missatgers espanyols fer el transport postal a Flandes travessant França. El conveni signat amb França, en data 28-7-1769, va permetre el transport postal d'Espanya a Anglaterra per França (via Calais - Dover), Holanda i Alemanya i viceversa.

Vic - Perpinyà

Carta datada a Vic el 26 de maig de 1722, amb destinació Perpinyà (França), conduïda privadament.

(una de les cartes més antigues , escrita a Vic i dirigida a l'estranger).

Carta datada a Vic el 8 d'abril de 1735, amb destinació Perpinyà (França), conduïda privadament.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correspondència sortida a l'estranger

Notícies dels correus a Catalunya (segle XVIII):

El gremi de llogaters de mules es considerava investit, de dret, d'un privilegi monopolista. Pugué oposar-se durant molt de temps, a mitjans segle, a la creació d'un correu regular, quotidià, entre Barcelona i Mataró, proposat per un particular des de 1741, per aquest itinerari de trenta quilòmetres que serà, un segle més tard, el 1848, el del primer tren a la península. Però no pogué impedir, el 1753, la instal·lació d'un **correu-postal bisetmanal Barcelona-França per Girona, amb correspondència, a partir de 1760, per a Madrid**. El correu que sortia de Madrid el dimecres al vespre arribava a Barcelona el dimarts següent al matí. Durant el període següent, els correus regulars no podran mai satisfer l'augment de les necessitats de correspondència dels homes de negocis barcelonins. Malgrat els esforços de *Floridablanca*, Superintendent General de Correus, per fer pagar els ports a tot corresponent, les comunicacions -d'altra banda bastant cares- són dutes a terme primordialment pels mateixos interessats o per llurs propis ordinaris (*recaders*).⁽¹⁾

Barcelona - Mons

Carta datada a Barcelona el 1 de juliol de 1741, amb destinació Mons (Bèlgica) via de França. Marca lineal:

"BARCELONA"

Marca de ports: 11 sols de França

BARCELONA

Marca Barcelona (P.E. 17)

El Correu a CATALUNYA (sgles XVIII – XIX)

Correspondència sortida a l'estranger.

Barcelona – Lille

Carta datada a Barcelona el 28 d'octubre de 1773, amb la marca: "CATALUÑA" en negre de Barcelona, destí Lille (França) i porteig manuscrit: "20" sous.

Carta datada a Barcelona el 7 de setembre de 1774 , amb la marca: "B./CATALUÑA" en negre de Barcelona (doble marca),destí Lille (França) i porteig manuscrit: "20" sous.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correspondència sortida a l'estranger

Vic - Montpeller.

Barcelona - Porto Maurizio (Mònaco).

Carta datada a Vic el 20 de setembre de 1790, amb destinació Montpeller (França). Marca d'Olot en trànsit: "O. PRINCIPADO D CATALVÑA", encaminament manuscrit per Barcelona i Perpinyà. Ports: "16" quarts.

Carta datada a Barcelona el 5 de març de 1803, amb destinació Porto Maurizio (Mònaco), manuscrit "Italia", marca de Barcelona: "B. CATALVÑA". Ports: "3.12".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Correspondència sortida a l'estranger.

Barcelona - Bruges

Barcelona – Gand

Carta datada a Barcelona el 8 d'octubre de 1800, amb destinació Bruges (Flandes), marca: "B./CATALVÑA" en negre de Barcelona i porteig manuscrit: "15" rectificat per "16".

Carta datada a Barcelona el 23 d'agost de 1806, amb destinació Gand (Flandes), manuscrit al frontal: "France", marca: "B./CATALVÑA" en negre de Barcelona i porteig manuscrit: "16".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Correspondència sortida a l'estranger

Barcelona - Copenhagen.

Barcelona - Oporto

Carta datada a Barcelona el 6 de febrer de 1805, amb destinació Copenhagen (Dinamarca), amb la marca de sortida: “B./CATALVÑA”, port manuscrit: “18”. Circulada per Alemanya via Hamburg, marca: “HB”.

Correu desinfectat: quatre perforacions en format estrella de tres puntes i taques de vinagre.

Carta datada a Barcelona el 1 de juliol de 1818, amb destinació Oporto (Portugal). Amb la marca de sortida: “B./CATALVÑA”, i arribada a Portugal: “HESPAÑIA”. Ports: “90”

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Correspondència arribada de l'estranger.

Tönning - Barcelona - Jerez.

Amsterdam – Vic

Carta datada a Tönning (Alemanya) el 24 d'abril de 1806. Marca "OLANDA" de Barcelona en trànsit, i "R4 HAMBURG" d'Alemanya. Ports manuscrit: "15 R." (quinze rals).

Carta datada a Amsterdam (Holanda) el 21 de maig de 1807. Marca d'origen "HOLLANDE". Ports manuscrit: "9 r" (nou rals)

El correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Correspondència arribada de l'estranger.

Marsella – Barcelona.

Carta datada a Marsella el 13 de setembre de 1816, amb destinació Barcelona per Perpinyà, amb la marca: "P:12.P./MARSEILLE" de ports pagats de Marsella fins la frontera, de color vermell, manuscrit el porteig a l'arribada: "4 Rals".Revers, arribada a Barcelona.

Carta datada a Marsella el 8 de desembre de 1827, amb destinació Barcelona per Perpinyà, manuscrit "Espagne", amb la marca: "P.12.P./MARSEILLE" de ports pagats de Marsella en negre i porteig a l'arribada: "4 R" quatre rals.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Correspondència arribada de l'estranger.

Brunswick (Alemanya) - Barcelona

Brussel·les (Bèlgica) - Barcelona

Carta datada a Brunswick (Alemanya) el 16 de Febrer de 1818, amb destinació: Barcelona. Marca en trànsit: "R4 HAMBURG" en negre. Ports: "9 r" nou rals.

Carta datada a Brussel·les (Bèlgica) el 28 de juny de 1828, amb destinació Barcelona, manuscrit: "Espagne" i "Catalogne". Marca: "P.P./BRUXELLES", en vermell de ports pagats fins a la frontera espanyola. Marca de ports: "9 R", nou rals en vermell de Barcelona.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Correspondència arribada de l'estranger.

Correu marítim per Barcelona:

Carta datada a Livorno el 15 d'octubre de 1844, amb destinació Sta.Eugenia (Galícia).
 Marca: "**DE FRANCIA**" en vermell de trànsit per Barcelona i portei "5 R." de Galícia. Revers: arribada a Santiago el 19 de novembre.

Carta datada a Marsella el 14 de novembre de 1854, amb destinació Barcelona.

Marca: "**DE FRANCIA**" en blau, portei: "**3 R.**", i "**6.ms**".

Revers: arribada a Barcelona el 19 de novembre.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX) Correspondència arribada de l'estranger.

Correu marítim per Barcelona:

Carta datada França l'any 1852, amb destinació Valencia, via Marsella en trànsit per Barcelona, manuscrit al front: "Duque de Rianzanes". Marca "**VAPOR DE FRANCIA**" en blau de trànsit per Barcelona i porteig "**6 R.**". Revers arribada a Valencia i marca d'intervenció en vermell: "**1 D**".

Carta datada a Marsella el 20 de novembre de 1857, amb destinació Barcelona.. Marca: "**ESTRANGERO/BARCELONA**" i porteig: "**3 R.**", manuscrit al front: "Tharsés". Revers: arribada a Barcelona el 25 novembre

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Correspondencia arribada de l'estranger

Correu per La Junquera

Carta datada a París el desembre de 1857, amb destinació Barcelona en trànsit per La Junquera, manuscrit en vermell: "*Espanne*". Datador de sortida: "**PARIS/1 DEC./57**". Trànsit per La Junquera: **FRANCIA** i marca de ports: **2 R.**, dos rals. Revers: "**PARIS AUX FRANGES**" i arribada: "**BARCELONA/4 DIC.57**".

Carta datada a París el 28 de juny de 1859, amb destinació Barcelona en trànsit per La Junquera, manuscrit: "*Espanna*". Datador de sortida: "**PARIS/29 JUIN./59**". Trànsit per La Junquera: **FRANCIA** i marca de ports: **4 R.**, Quatre rals. Revers: "**ESPAÑA/ 1 JUL 59**" i arribada: "**BARCELONA/2 JUL 59**".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Els Ports

La primera marca de ports d'encuny documentada a Espanya és de l'any 1740. En aquesta pàgina es mostra la marca d'encuny corresponent a «8» vuit quarts, en tinta negra. És el primer tipus conegut que es va utilitzar, tot i que durant força temps es va continuar indicant el port de manera manuscrita.

Es considera que, a Catalunya, l'Administració de Correus de Barcelona va ser la primera a emprar aquest tipus de marca d'encuny.

Carta datada a Granollers el 13 de juny de 1762, amb destinació Barcelona. Marca: “* CATALVÑA” en negre, dins un requadre aplicada en l’administració de Granollers, (tipus inèdit segons Tizón).

Marca de port: «8» diners, en negre, corresponent a una marca d'encuny de Barcelona.

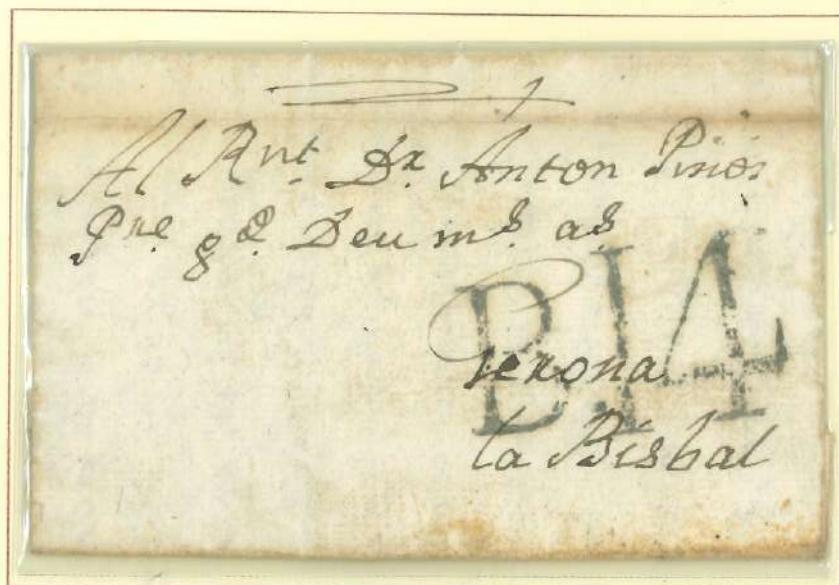
Una de les cartes més antigues conegudes amb la marca d'encuny de Barcelona.

8

Vuit diners: import del franqueig d'una carta de fins a ½ unça, segons les tarifes de 1716.

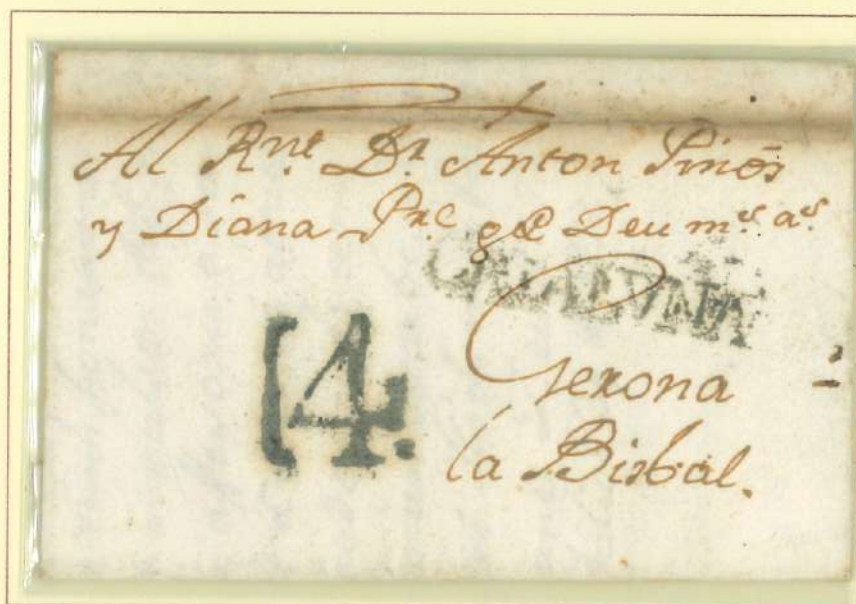
El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Els Ports

Carta datada a Barcelona el 27 de maig de 1775, sense marca postal d'origen.

Marca de ports: «B.14», en negre, corresponent a 14 diners, aplicat per l'Administració de Correus de Barcelona. Al frontal figura la indicació manuscrita «Gerona», en trànsit, i la carta va destinada a la Bisbal.

Carta datada a Barcelona el 30 de juliol de 1777, amb la marca d'origen «CATALVÑA», estampada en negre.

Marca de portd: «14», en negre, corresponent a 14 diners. Al frontal figura la indicació manuscrita «Gerona», en trànsit, i la carta va destinada a la Bisbal.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Els Ports

Carta datada al Col·legi de Sant Tomàs de Riudeperes (Vic), el 16 d'abril de 1775, amb destinació a Madrid.

Marca d'origen: «♣/CATALVÑA», estampada en negre per l'Administració de Correus de Vic.

Marca de port: «5», corresponent a 5 diners, aplicada per l'Administració de Correus de Madrid.

Carta datada a Barcelona el 23 d'abril de 1777, sense marca postal d'origen, amb destinació Calaf.

Marca de port: «B.10», en negre, corresponent a 10 diners, aplicada per l'Administració de Correus de Barcelona.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Els Porteigs.

En data **1 de setembre de 1779**, apareixen les segones tarifes postals, aprovades pel conde de Floridablanca. El cobrament dels ports de les cartes eran contats segons dues variants: el pès i el recorregut fet desde origen fins a destí, van estar vigents aquestes tarifes fins el 31 d'octubre de 1815.

En data **8 de juny de 1794**, apareix una nova Ordenança: "**Ordenanza General de Correos, Postas, Caminos y Demás Ramos Agregados a la Superintendencia General**", que reglamentava d'una manera molt completa i detallada els serveis. Aquesta Ordenança fou el fonament i base del modern servei de Correus.

En aquests anys una carta dirigida desde Barcelona a Madrid, es calculaba en quinze dies l'obtenció de de resposta.

Carta datada a Vic el 15 de setembre de 1781, amb la marca: "V.PRINCIPADO DE CATALVNA" en negre de Vic i porteig: "B.6" 6 quarts marcat en trànsit a Barcelona.

Carta datada a Cervera el 11 de maig de 1782, amb la marca: "CATALVNA" en negre de Cervera i porteig: "6" quarts manuscrit.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Els porteigs.

Unes noves tarifes del Correu, apareixen al finalitzar la Guerra de l'Independència: **1 de novembre de 1815**, vigents fins l'any 1845. Aquestes tarifes estaven calculades igual que les anteriors: segons el pès i el recorregut fet:

PORTES QUE PAGABAN LAS CARTAS LLEGADAS A LAS ADMINISTRACIONES DE CATALUNA Y SU PRINCIPADO, SEGÚN TARIFA DE 4 DE SEPTIEMBRE DE 1815:

Procedencia	Simple hasta 6 adarmes de peso exclusive.	Doble de 6 adarmes inclusive a 8 exclusive.	De 8 a 10 adarmes ambos inclusive.	De 11 a 13 adarmes ambos inclusive.	De 14 a 16 adarmes ambos inclusive.	De 17 a 18 adarmes inclusive o cada onza.
De otras cajas del Sello de Cataluña y su Principado	= 6	9	12	15	18	21
De Valencia y su Reino.	= 7	10 1/2	14	17 1/2	21	24 1/2
De Aragón y su Reino.						

Ports de les cartes arribades a Catalunya. Tarifa del 4 de setembre de 1815

Carta datada a Vic el 27 de setembre de 1815, amb la marca: "V.44/CATALUÑA" en negre i porteig: "B.6" quarts de Barcelona.

El Correu a CATALUÑA (segles XVIII - XIX)
Els Porteigs

Carta datada a Motril el 22 de gener de 1818 amb la marca: “**MOTRIL/ANDALUCIA/VAXA**”, en vermell i porteig: “**B.12**” quarts de Barcelona.

Carta datada a Màlaga el 3 d'octubre de 1824, amb la marca: “**MALAGA/ANDALUCIA/VAXA**”, en vermell i porteig: “**B.12**” quarts de Barcelona.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Els Porteigs.

Carta datada a Cadis el 4 de novembre de 1817, amb la marca: “**CADIZ.**” En vermell i
poteig: “**B.13**” quarts en negre de Barcelona.

Fragment interior de la carta: “*dentro de muy pocos dias debe salir el correo marítimo*”, fent
referencia al correu sortint de Cadis que anava a Veracruz (Mèxic).

Carta datada a Cadis el 31 de maig de 1822, amb la marca: “**CADIZ**” en vermell i poteig:
“**B.13**” quarts en vermell de Barcelona, manuscrit al frontal: “*Cataluña*”.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)
Els Porteigs.

Carta datada a Barcelona el 5 d'octubre de 1838, amb la marca: **"BARCELONA/CATALUÑA"** en vermell i porteig: **"10 1/2"** deu quarts i mig.

Carta datada a Puigcerdà el 23 de setembre de 1844, amb les marques tipus "Baeza": **"PUIGCERDA/23 SET.1844"** i **"RIPOLL/25 SET.1844"** en vermell porteig manuscrit: **"10 1/2"** deu quarts i mig. Al frontal: "Para entregar luego a D. Franco. Sala de Torelló", "luego" vol dir urgent.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Els Porteigs.

Tarifes Postals: 1815 – 1849

	Cartas hasta 6 adarmes	Cartas hasta 8 adarmes	Cartas hasta 12 adarmes	Cartas hasta 16 adarmes
TARIFAS 1.NOV.1815	En función del origen y destino	En función del origen y destino	En función del origen y destino	En función del origen y destino
TARIFAS 1.SEP.1845	1 REAL	10 CUARTOS	15 CUARTOS	20 CUARTOS
	Cartas hasta 6 adarmes dentro de los límites de la propia administración			
	5 CUARTOS			

Carta datada a Martorell el 23 de juny de 1845, amb el datador:
“**MARTORELL/23 JUN.1845/CATALUÑA**” i porteig: “**6**”quarts de
Barcelona.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Els Porteigs.

En data **1 de novembre de 1845** s'unifiquen les tarifes postals per tot Espanya.

A efectes de porteig es consideran totes les províncies, excepte els dominis d'ultramar, com un únic territori postal, l'única variant a aplicar als port corresponents era el pes de la carta, sense tenir en conte la distància recorreguda.

Aquesta nova tarifa es va utilitzar a la correspondència sense franqueig, després de la reforma del 1 de gener de 1850.

Carta datada a Olot el 13 de juny de 1845, amb el datador "baeza": "**OLOT/13 JUN.1845**" i porteig: "**6**" quarts.

Carta datada a Barcelona el 25 de maig de 1846, amb el datador "baeza": "**BARCELONA/26 MAY.1846**" i porteig: "**10**" quarts manuscrit.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Els Ports

La circular de la D.G. de Correus de 18/8/1845 desenvolupa els R.R. Decrets de 6 i 12/8/1845
Sobre unificació de tarifes postals a tot Espanya. Alguns punts com:

- 1.- "Todos los sobreportes locales (...) quedan suprimidos por las nuevas tarifas".
- 3.- "Deberan empezar a regir las nuevas tarifas desde 1º de Setiembre".
- 5.- "El porteo se hará de esta forma:
Las cartas sencillas, en atención a que quedan sujetas al precio único, cualquiera que sea la distancia que tengan que recorrer, no se portearán...".
- 6.- "En virtud de lo dispuesto en la Instrucción precedente, se suprimen los números impresos
Con que hasta aquí se portaba la correspondencia.

Carta datada a Reus el 8 de desembre de 1846, amb destinació Vic, amb el datador tipus "baeza":
"REUS/8 OCT. 1846", sense marca de ports, que seria d'1 Ral segons la tarifa vigent.

Carta datada a Barcelona el 26 de novembre de 1846, amb destinació: Torelló per Vic, amb el datador tipus
"baeza": "BARCELONA/27 NOV./1846", amb marca de ports manuscrita: "20" quarts.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII - XIX)

Els Ports

El Reial Decret de 16/8/1845 es marquen les noves tarifes unificades :

- 1.- "Las cartas sencillas, cuaguique sea la distancia que recorran dentro de la Península e Islas Baleares pagarán un real vellón de porte. Se entiende por carta sencilla la que no exceda de 6 adarmes."
- 2.- "Las cartas sencillas que circulen dentro del casco de cada Administración o Caja de Correos (...) satisfarán únicamente cinco cuartos."
- 3.- "Las cartas dobles (...) pagarán pesando de seis a ocho adarmes inclusive, diez cuartos de ocho a doce adarmes inclusive, quinze cuartos de doce adarmes a dieciseis o sea una onza, veinte cuartos y así sucesivamente..."

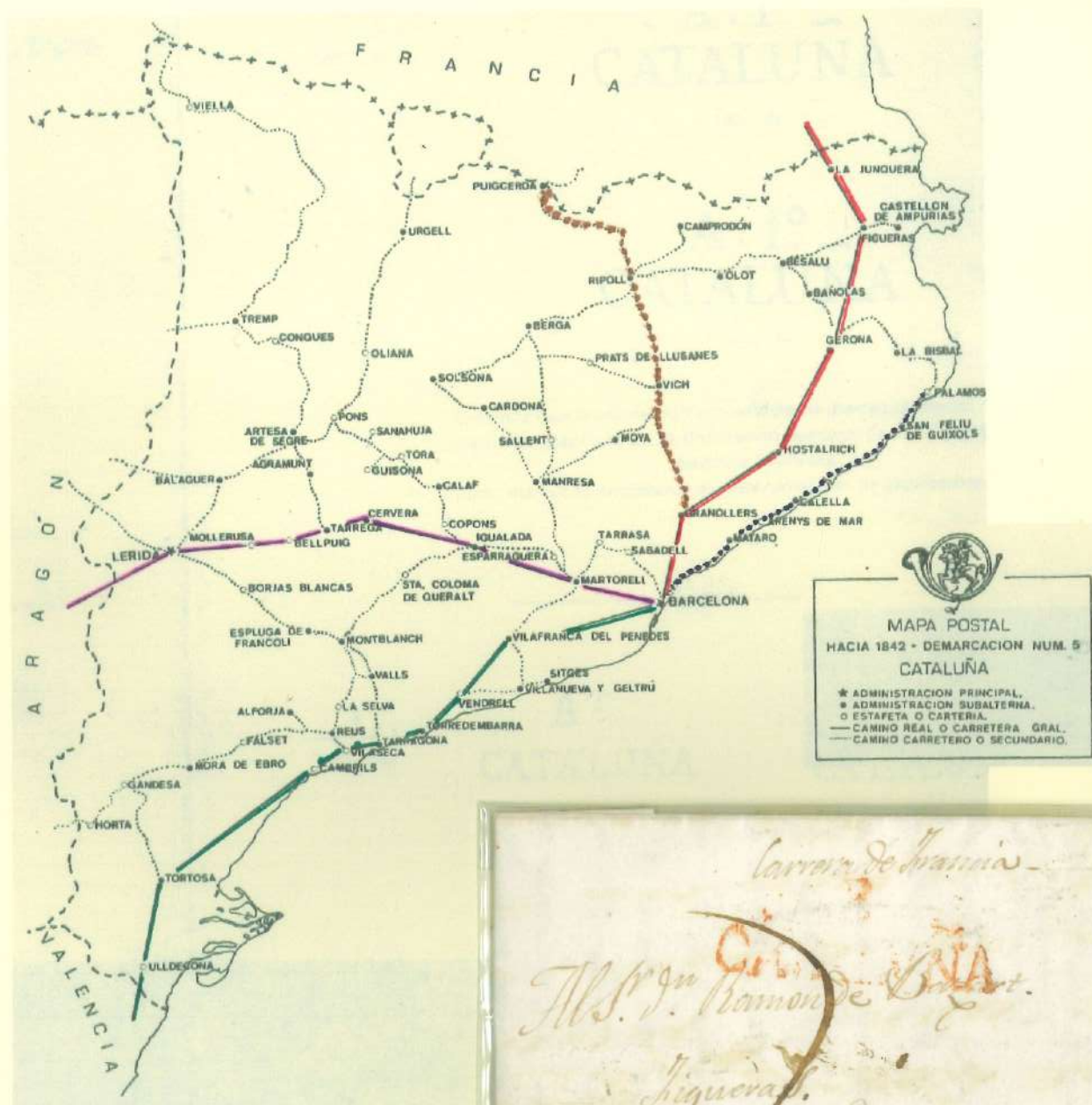
Carta datada a Reus el 28 de març de 1849, amb destinació Barcelona, marca "baeza": "**REUS/28 MAR./1849**", amb la marca de ports : "**IR**" un ral.

Carta datada a Barcelona el 12 de juliol de 1846, amb destinació Vic, marca "baeza": "**BARCELONA/12 JUL./1846**", amb la marca de ports manuscrita : "**15**" quarts.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX) Les Carreres Postals a Catalunya.

Mapa de les carreres Postals de Catalunya 1842.

- I Camí "antic"
- II Carrera de Lleida
- III Carrera de "Marina"
- IV Carrera "d'avall"
- V Carrera "interior"

Carta datada a Barcelona el 15 de setembre de 1824, amb destinació Cadaqués per Figueres, manuscrit: "*Carrera de Francia*", marca: "**B./CATALUÑA**" i portei: "7". Encaminament de la carta: Barcelona-Granollers-Hostalrich-Girona-Figueres-Castelló d'Empúries-Cadaqués.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX) Les Carreres Postals a Catalunya.

Ruta per la carrera "d'aval":

Un dels camins principals anomenat "d'aval", ja que desde els inicis del correu, enllaçava Barcelona amb la resta d'Espanya per Tortosa, Tarragona i Vilafranca del Penedès, connectant amb el "camí antic" fins a França.

Carta datada a La Fatarella el 18 d'abril de 1783, amb la marca: "❖/CATALVÑA" en negre, marca en trànsit per Mora d'Ebre i porteig: "B.6", ruta escrita a mà per "Barna".

Carta datada a Tortosa el 4 de desembre de 1762, amb la marca: "❖/CATALVÑA" en negre, sense marca de ports, escrit en trànsit per Barcelona i Vic.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Les Carreres Postals de Catalunya.

Ruta de la carrera de “Marina”:

És la carrera de la costa que desde Barcelona passa per Mataró, Arenys de Mar, Calella, Sant Feliu de Guixols, Palamós fins La Bisbal, oberta aquesta carrera l'any 1747, anomenada també “Carrera de Mataró”, única en la carrera d'ençà de 1765.

Carta datada a Sant Feliu de Guixols el 15 de desembre de 1802, amb la marca: “S.35/CATALUÑA”, en negre i portei borros.

Carta datada a Mataró el 20 de març de 1806, amb la marca: “M.26/CATALUÑA” en negre i portei: “B.6”

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)

Les Carreres Postals a Catalunya.

Ruta per la carrera de “Lleida”:

Una de les rutes més antigues del correu, anomenada també “de Aragón” ja que recollia el correu d'allà, desde Lleida pasaba per Cervera, Igualada i Martorell.

Carta datada a Cervera el 28 d'octubre de 1799, amb la marca: “+ / CATALUNYA” en negre i porteg “B.5”.

Carta datada a Lleida el 30 de gener de 1820, amb la marca: “C.ª / LERIDA” en negre i porteg “B.6”.

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Les Carreres Postals a Catalunya.

Ruta per l'interior, carrera de "Vic":

La carrera de Vic, capital d'Osona, es troba en el centre de les comunicacions de la geografia Catalana, recull correus de: Puigcerdà, Ripoll, Manresa i les canalitza cap a Barcelona.

Carta datada a Vic el 23 de març de 1789, amb la marca: "V./PRINCIPADO DE CATALVNA" en negre i porteig: "B.6" ruta escrita a mà per "Barnd".

Carta datada a Manresa 11 de febrer de 1801, amb la marca: "Mª/CATALVNA" en negre i porteig: "B.6".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Rutes Postals: Anoia.

Calaf – Barcelona

Igualada – Vic:

Carta datada a Calaf el 9 de gener de 1793, amb la marca: "CATALVNA" en negre de Calaf, sense marca de ports.

Carta datada a Igualada el 5 d'octubre de 1834, amb la marca: "I.20./CATALUÑA" en negre d'Igualada i portieg: "7".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Rutes Postals: Garraf.

Vilanova i la Geltrú – Tarragona

Sitges – Cedó:

Carta Datada a Vilanova i la Geltrú el 18 de febrer de 1811, amb la marca: "V.46/CATALUÑA" en negre de Vilanova i porteig: "6".

Carta datada A Sitges el 20 de maig de 1814, amb la marca: "S.36/CATALUÑA" en negre de Sitges, escrit en trànsit per "Cervera".

El Correu a CATALUNYA (segles XVIII – XIX)
Rutes Postals: Segrià.

Lleida – Calaf

Lleida – Vic:

Carta datada a Lleida el 14 de maig de 1780, amb la marca: "CATALVNA" en negre de Lleida i porteig "6" manuscrit.

Carta datada a Lleida el 29 de gener de 1844, amb la marca baeza: "LERIDA/29 EN° 1844" en vermell i porteig "6".